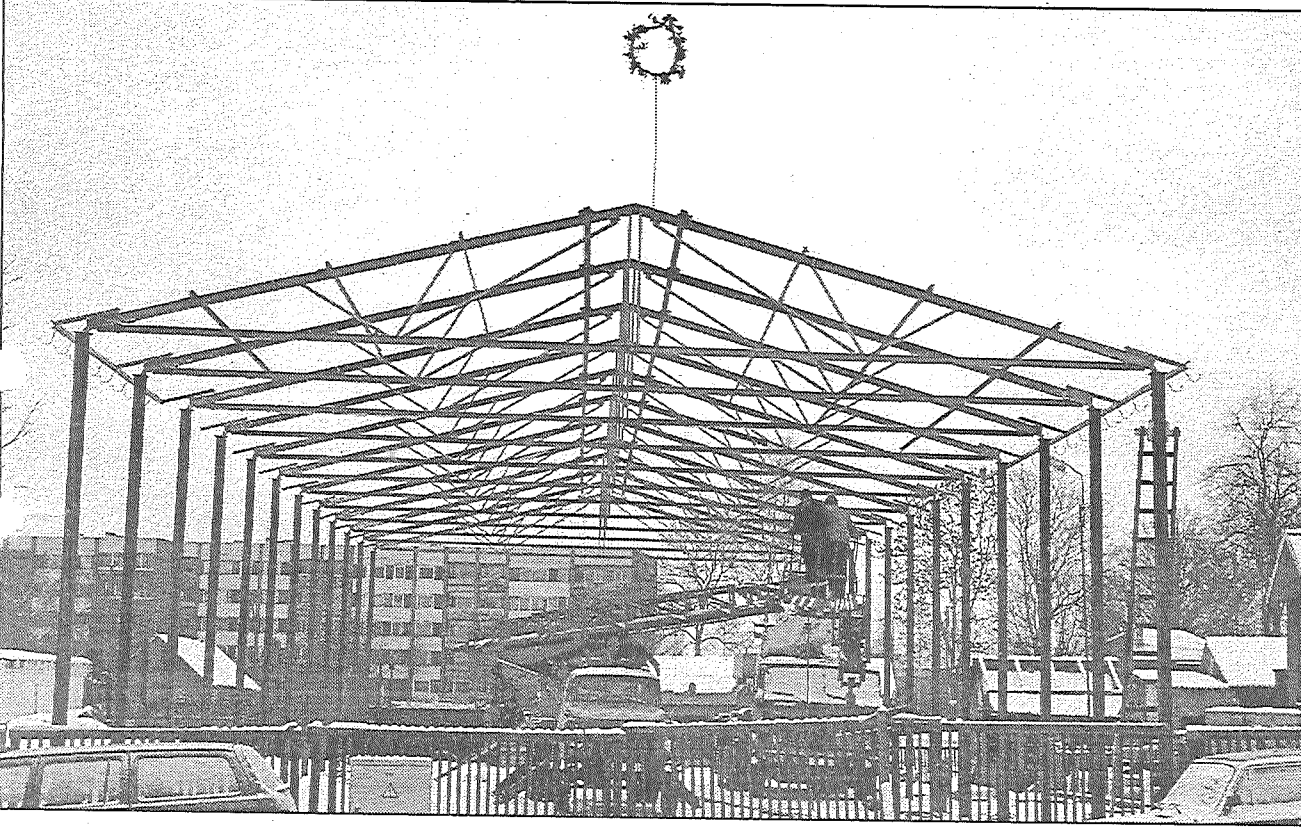

Spāru svētki Preiļu tirgū

Straujos tempos uz-sākta Preiļu tirgus rekonstrukcija. Pirmajam paviljonam (no alumīnija, metāla un plastmasas) jau spāru svētki, par ko liecina tradicionālais vainags mastā.

Par rekonstrukcijas darbiem «Novadniekam» pastāstīja tirgus saimnieks, SIA SAU «Preiļi» pārvaldnieks

Jānis Teilāns:

— Līgums ar Preiļu pilsētas domi tika noslēgts jau pagājušā gada oktobrī, taču reāli rekonstrukciju varējam uzsākt tikai janvārī. Pašlaik notiek celtniecības pirmais posms, top rūpniecības preču paviljons, kur būs četrdesmit tirdzniecības vietas.

Esam noslēguši līgumu ar arhitektu par tirgus apbūves pilnīga projekta izstrādi. Projekts paredzēs vēl divu pavil-

jonu būvi. Tajos tiks izvietotas gaļas, zivju, fasēto pārtikas produktu tirdzniecības vietas. Platība būs pietiekama, lai zemnieki varētu ērti izvietot pārdodamo lauksaimniecības produkciju. Tirgus teritorijā būs arī atklātas tirdzniecības vietas, kur sezonas laikā savus izstrādājumus varēs pārdot amatnieki, kā arī pilsētnieki un laucinieki — mežā salasītās ogas, sēnes, tomātu un kāpostu stādus.

J. Teilāns izteica cerību, ka jau aprīlī jaunais rūpniecības preču paviljons varētu būt gatavs. Līdz ar to atbrīvosies vieta tālākiem celtniecības darbiem. Paredzams, ka līdz gadā beigām arī pārējo paviljonu montāžas darbi būs pabeigti. Rekonstrukciju pilnībā veic SIA SAU «Preiļi» speciālisti.

L. Kirillova

M. Rukosujeva foto

Vai atkal kārtējā afēra?

Janvārī Līvānu novada domē griezās Latvijas vides un enerģētikas attīstības fonda «LAVERA» pārstāvji, piedāvājot pašvaldībai iesaistīties projektā «Jauna tranzīta ceļa Daugava — Dņepra izveidošanas iespēju izvērtēšana».

Projekta ideja — izveidot kuģošanai piemērotu ūdens ceļu no Baltijas līdz Melnajai jūrai. Neskatoties uz pozitīvi traktēto ideju, Līvānu novada pašvaldība paudusi pamatotas bažas par šī projekta lietderību, norādot uz vēlmi ar projekta starpniecību tikt pie ievērojamiem līdzekļiem. Neuzticību fondam «LAVERA» radījis arī fakts, ka šī pati firma pirms kāda laika uzstājīgi centās realizēt Daugavpils un Jēkabpils HES ideju.

Pēc fonda ekspertu aprēķiniem tranzīta ceļa Daugava — Dņepra izveidošana Latvijai gadā dotu papildu ienāku-

mus — 170 miljonus ASV dolāru. Ar to optimistiskās prognozes nebeidzas — projekts dotu arī 15 000 jaunas darba vietas Latvijā, 12% ieņēmumu pieaugumu valsts kopbudžetā, kopējā kravu apgrozījuma palielināšanos par 12 miljoniem tonnu gadā, turklāt par 30% paaugstināšoties iedzīvotāju dzīves līmenis, bet par 25% transporta iespējas.

Pozitīvas atsauksmes esot saņemtas no Latvijas Satiksmes un Ekonomikas ministrijām un Baltkrievijas vēstnieka Latvijā. Projektā ar līdzfinansējumu iesaistījušās arī vairākas pašvaldības — Daugavpils pilsētas dome, Lielvārdes, Seces, Jersikas pagasti un citas pašvaldības.

Tomēr, neraugoties uz rožainajām nākotnes vizijām, tranzīta ceļa Daugava — Dņepra idejai ir arī nopietni trūkumi. Nav zināms, piemēram, kādu ietekmi pavasara palu laikā atstās aizsprostu būve augšpus Jēkabpils un Daugavpils. Kuģošanas vajā-

dzībām nepieciešams veikt padziļināšanas darbus Daugavā, lai tā būtu vismaz 4 metrus dziļa. Projekts paredz slūžu izbūvi Rīgas, Ķeguma, Pļaviņu HES aizsprostos, kā arī kuģu piestātņu būvi Daugavas krastos.

Vai tādā gadījumā netiks pārtraukts Daugavas dabiskais tecējums, izjaukts ekoloģiskais līdzsvars un radīti zaudējumi Daugavas krastu iedzīvotājiem? Aizsprosta būve Daugavas augštecē pie Jēkabpils, nozīmē appludinātas teritorijas, nav izslēgts, ka aizsprosta būve ūdenslīmeņa pacelšanas nolūkos var «pārvilkt svītru» arī celulozes rūpniecības būvniecības projektam uz Preiļu un Jēkabpils rajonu robežas.

Tas viss radījis pamatotas šaubas Līvānu novada domes deputātu vidū, tādēļ februāra sākumā fondam «LAVERA» nosūtīta vēstule, kurā pašvaldība atzinusi, ka neuzskata par iespējamu atbalstīt projektu par jauna tranzīta ceļa Dau-

gava — Dņepra izveidošanas iespēju izvērtēšanas finansēšanu pirms nav saņemtas atbildes uz vairākiem būtiskiem jautājumiem. Pašvaldība lūgusi sniegt informāciju par zemes platībām, kas var tikt appludinātas, uzceļot Daugavā aizsprostu, vai plūdu briesmām tiks pakļautas arī teritorijas Līvānu novadā. Pašvaldību interesē, vai projekta realizācija nepadarīs neiespējamu celulozes rūpniecības būvniecību Daugavas krastā uz abu rajonu robežas. Dome pieprasījusi skaidrojumus arī no Satiksmes ministrijas un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas.

Gadījumā, ja izskaidrojošas atbildes netiks saņemtas, pašvaldība neatbalstīs projektu, kura realizēšana var apdraudēt fizisko un juridisko personu īpašumus. Līvānu novada un negatīvi ietekmēt novada ekonomisko attīstību, teikts vēstulē.

G. Kraukle

Ja neesat abonējuši «Novadnieku», jūs to varat iegādāties Preiļos veikalā «Vektra-2» (Celtnieku ielā 2), IU «Volkovs» pārtikas veikalā (Rēzeknes ielā 2), «Pie Kriša» (Rēzeknes ielā 36), «Arka» (Daugavpils ielā 66), «Beta» (Brīvības ielā 2) un IU «Vlad» veikalā (Pils ielā 10a).

ĪSZIŅAS

Plāno uzlabot kultūras nama rekonstrukcijas projektu

Preiļu novada dome izsludinājusi cenu aptauju, lai noskaidrotu firmu, kurai uzticēt kultūras nama rekonstrukcijas projekta uzlabošanu. «Novadniekam» pastāstīja novada domes tehniskās nodaļas vadītājs Jānis Skutels. Līdzšinējais projekts izstrādāts 1996. gadā, pašlaik tas jau ir novecojis, jo kultūras nama iekšējo remontdarbu veikšanai toreiz paredzētie materiāli tagad praktiski vairs netiek izmantoti. Nepieciešams modernizēt arī projekta daļu par apkures sistēmas un komunikāciju izbūvi. Novada dome piedāvājumus gaida līdz 12. februārim.

Muzejnieki tikās Ludzā

6. februārī uz Ludzu pie kolēģiem bija devušās Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja darbinieces. Kā pastāstīja muzeja direktore Tekla Bekeša, Ludzas muzejā notika tradicionālā Latgales muzeju darbinieku tikšanās, kuras laikā tika apspriestas aktualitātes, profesionālie jaunieši un problēmas, kas raksturīgas katrā muzejā. Ludzā tikšanās temats bija «Muzeju krājumi», tika pārrunāti komplektēšanas, krājumu dokumentēšanas, saglabāšanas un uzskaites jautājumi.

Kā atzina T. Bekeša, Ludzas muzejs ir ne tikai vecākais Latgalē, bet arī ar fantastiski bagātiem un interesantiem eksponātu krājumiem, īpaši arheoloģijas jomā. Ja tiks saņemta piekrišana, nākamais pieredzes apmaiņas brauciens iecerēts uz Krāslavu, bet preiļieši kolēģus pie sevis aicinās vasaras sākumā.

«Naktineica» atsāk darbību

Pirmdien pēc gadu ilga pārtraukuma no jauna uz mēģinājumu pulcējās Saunas pagasta folkloras ansamblis «Naktineica». Kā pastāstīja Saunas pagasta padomes priekšsēdētāja Emīlija Kokorīte, pagājušajā gadā nedz rajona, nedz pagasta budžetā neatradās līdzekļi ansambļa vadītāja darba apmaksai. Šogad šim nolūkam piešķirts finansējums no rajona budžeta, bet pārējos izdevumus segs Saunas pagasts. Ar ansambli strādās mūzikas speciālists Jānis Teilāns.

«Naktineica» ir vecākais folkloras ansamblis rajonā, kam vēl pēc trim gadiem apritēs jau 50 gadi. Tas ir darbojies praktiski bez pārtraukuma, izņemot pagājušo gadu.

Metodisko programmu izmantos pieredzes apmaiņai

Par vienu no labākajām metodiskā darba programmām 36 interešu izglītības iestāžu vidū Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs atzinis Līvānu bērnu un jauniešu centra (LBJC) pedagogu izstrādāto programmu. Kā sevišķi veiksmīga atzīta programmas sadaļa «Informatīvā centra izveide», kurā atspoguļots plašs metodisko materiālu klāsts un pulciņu skolotāju darbības modeļu piedāvājums. Šobrīd LBJC vissmagākais ir telpu jautājums, nodarbības notiek dažādās pilsētas vietās, īpaši tas attiecas uz abām 5 un 6 gadīgo apmācības grupām, pastāstīja centra vadītāja Valentīna Poikāne. Šobrīd ievadītas sarunas par pasta ēkas otrā stāva izmantošanas iespējām.

Jauniešiem būs pieejams internets

Šodien Līvānu bērnu un jauniešu centrā oficiāli tiks atklāts interneta pieslēgums. Šāda iespēja centram radās, realizējot Valsts bērnu tiesību aizsardzības centra finansēto projektu «Mans sapnis». Kā pastāstīja centra direktore Valentīna Poikāne, pašlaik top Līvānu bērnu un jauniešu centra interneta mājas lapa, kas dos iespēju pastāstīt par sevi arī plašākai auditorijai.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Par desmito daļu strādājošo nemaksā sociālo nodokli

Tikai 57,6 procenti Latvijas iedzīvotāju ir pārliecināti, ka darba devēji par viņiem maksā sociālo nodokli un viņi varēs saņemt sociālās garantijas slimības, darba zaudēšanas un citos gadījumos, informē BNS. Pilnīgi pārliecināti, ka nodoklis netiek maksāts, ir gandrīz desmitā daļa strādājošo jeb 9,3 procenti. 21 procents iedzīvotāju domā, ka par viņiem sociālo nodokli varētu maksāt, bet par nomaksu šaubās 8,6 procenti.

Secināts, ka par nepilngadīgajām personām sociālo nodokli maksā visai reti — tikai 17 procentos gadījumos. 71 procents aptaujāto darbinieku uzskata, ka sociālā nodokļa maksa ir svarīga, 21,8 procenti domā, ka tas nav sevišķi svarīgi, bet 6,1 procents — nesvarīgi.

Zinotājus sodīs maigāk

Sonedēļ valdība atbalstīja grozījumus Krimināllikumā. Tie paredz, ka turpmāk personas, kas pašas iesaistītas kāda smaga nozieguma izdarīšanā, bet vēlāk palīdzējušas policijai noskaidrot visus vainīgos, varēs atbrīvot no kriminālbildības. Lietpratēji spriež, ka šie grozījumi nākotnē varētu atrisināt mēli arī kādam algotam slepkavam, ja viņš palīdzētu atklāt slepkavības pasūtītājus un organizētājus. Tādā gadījumā tiesa vainīgajam mūža ieslodzījumu varētu pat aizstāt ar 10 gadiem cietumsoda.

Valdības atbalstītie grozījumi paredz, ka turpmāk kriminālbildība iestāsies arī par atkārtotu alkohola, tabakas, spirta un dīzeldegvielas tirdzniecību neatļautās vietās.

Ministri iepazīstas ar skandināvu celulozes rūpnīcām

Zemkopības ministrs Atis Slakteris, ekonomikas ministrs Aigars Kalvītis un vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Vladimirs Makarovs devušies uz Somiju un Zviedriju, lai iepazītos ar celulozes rūpnīcām šajās valstīs. Vīzītes mērķis ir redzēt, kādu iespaidu uz vidi atstāj celulozes uzņēmumi, jo tāds būs arī Latvijā. Celulozes kombināts Latvijai būs nozīmīgs starptautisks projekts, kā arī viena no lielākajām investīcijām Baltijas valstīs. Rūpnīcas būvniecību paredzēts sākt pēc diviem gadiem.

Tiesā pret ārstu uzvarēja pacients

Augstākā tiesa piespriedusi Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīcā samaksāt pirmās grupas invalīdam Edijam Filipsonam 32 741 lata kompensāciju. Ediju Filipsonu par invalīdu padarīja slimnīcā kļūdaini veikta operācija un ārstu nevērtība pēc tās. Operācija notika jau 1997. gadā. Latvijā pirmo reizi pacients uzvarējis patiešām nopietnā prāvā pret medīkiem.

Izstrādās jaunu kriminālprocesa likumu

Vairāk nekā deviņus gadus ilgušais darbs pie jaunā kriminālprocesa likuma izrādījies nesekmīgs, jo uzkrātais likums nerisina lietu izskatīšanas un izmeklēšanas programmu. Tieslietu ministrei Ingridai Labuckai uzdots sagatavot priekšlikumus darba grupai, kurai līdz 1. aprīlim jau jāizstrādā likuma koncepcija, bet līdz nākamā gada sākumam — pats likums.

Nav naudas komercīkuma ieviešanai

Ministru kabinets atlika lēmumu par naudas piešķiršanu Uzņēmumu reģistram, kuram 1. aprīlī jāsāk uzņēmuma pārreģistrāciju atbilstoši Komercīkuma prasībām. Divu gadu laikā nāksies pārreģistrēt 116 tūkstošus uzņēmumu. Šo darbu izmaksas ir 452 tūkstoši latu šogad un 200 tūkstoši turpmākajos gados.

Sagatavoja L.Kirillova

NOVADNIEKS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta.

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 22059, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

22305 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

22154, 21996 (žurnālistiem). Fakss 22305.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

VIETĒJĀS ZIŅAS

Viss, kas bij dodams, ir atdots...

Jauku tradīciju — sveikt pensionārus, kas sasnieguši deviņdesmit gadu vecumu, aizsākusi Preiļu novada dome. Šoreiz ciemos pie februārī dzimušajiem deviņdesmitgadniekiem — Bronislavas Sarkanes, Helēnas Utānes un Dorofeja Līpatova devās Preiļu novada domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns un sociālās aprūpes nodaļas vadītāja Anna Erta. Pie abām jubilarēm ciemojās arī «Novadnieks», taču tikpat sirsnīgi sveiciens kopā ar avīzi lai aizceļo arī uz Salenieku pansionātu Aglonā, kur dzīvo Dorofejs Līpatovs. Viņam 4. februārī palika 94 gadi. Lai pietiek spēka un izturības sagaidīt visus 100 — to jubilarēm vēlām arī mēs, redakcijas ļaudis.

Jaunībā dzīve bij' skaista

Preiliete Helēna Utāne 4. februārī nosvinēja 96 gadu jubileju, tagad sirmā kundze dzīvo Galēnu pagasta Lomos pie saviem tuviniekiem, un ir vēl gana žirgta. Viņu aizkustinājis negaidītais apciemojums, acis asaras un prieks. Helēnas kundze labprāt stāsta par pagājušajām dienām, par bērniņu, skaisto jaunību. Skolā gājusi tikai sešas ziemas, vairāk neesot sanācis, lai gan tik ļoti gribējies mācīties. Bijušas sešas māsas un viens brālis, visus izskolot vecāki nav varējuši. Helēna jau bērnībā bijusi ļoti muzikāla, dziedāšana likusies tik pašsaprotama un vajadzīga tiklab liksmajos, kā skumjajos brīžos. Helēnas karstākā vēlšanās bijusi mācīties mūziku, uzzinājusi, ka tāda skola ir Daugavpilī, bet māte meitu nav laidusi. Gribējusi jaunāko paturēt mājās, lai neaizklīst pasaulē, bet turas savā sētā.

Helēna to ļoti pārdzīvojuši, taču mātes gribai spītējusi neesot.

— Kamēr pati bija jauna, arī dzīve bija skaista, — saka jubilarē. Liktenis bija lēmis satikt un apprecēties ar labu cilvēku, toreiz Helēnas kundze bija 28 gadus jauna. Piedzimuši divi bērni — Jānis un Konstantīns. Dzīvesvietas vairākkārt mainījuši, bet visu mūžu Helēnas kundze palikusi uzticīga dziesmai. Lai arī kur dzīvojuši, vienmēr iemīta bijusi taciņa, kas vedusi uz baznīcu. Gan Balvos, gan Riebiņos, gan Vārkavā un Kalupē dziedājusi baznīcas korī. — Vīrs visur mani laida, labs bija, mira septiņdesmit otrajā gadā. Dievs garu mūžu man atvēlējis, divus mazbērņus devis, vienu mazmazbērni. Tagad gan grūti, spēka nav, sirds vāja, — stāsta Helēna Utāne. Tomēr sirmo jubilarē var atbrīvot, jo gadu nasta viņas plecus un garu nav salauzusi.

Vieglu dienu bijis maz

Bronislava Sarkane ir vecākā Preiļu iedzīvotāja. Viņai 4. februārī apritēja 97 gadi. Tā tas esot pēc pases datiem, īstenībā jubilarēi varētu būt visi 99. Viņas laikabiedru vidū kļūdas pases datus nebija reģistrējis. Bronislavas kundze tagad dzīvo pie mazbērņiem, jo vienīgā meita Jūlija jau aizgājusi aizsaulē. Sirmā māmuļa par dzīvi nesūdzas, viņai klājas labi. Iestabiņa pašai sava, tīra un silta, paēdusi visu labāko, taču tie gadi, gadi... Visi pagājuši smagā un grūtā darbā. Lāgā neizbaudīto bērniņu nomainīja pieauguša cilvēka rūpes un raizes. 13 gadu vecumā Bronislava tiek atdota par kalponi pie saimniekiem. Mātei bijuši seši bērni vienai jāaudzina, jo tētis miris,

«Pirdij jāšķan kā sidraba birzīj,
lai vienkārši vārdi dabūtu

spārnus.»

J. Jaunsudrabiņš

● Helēna Utāne bija pārsteigta un aizkustināta par negaidītajiem apsveicējiem — Preiļu novada domes priekšsēdētāju Ilmāru Meluškānu un sociālās aprūpes nodaļas vadītāju Annu Erti.

● Visvecākajai Preiļu iedzīvotājai Bronislavai Sarkanei pēc pases datiem ir 97 gadi. Pati jubilarē gan spriež, ka viņai varētu būt jau 99 gadi. Foto: G.Kraukle

kad Bronislavai bijis tikai pusgads. Dzīvojuši tagadējā Ilzeskalna pagastā Rēzeknes pusē.

Kalpones gaitās nācies dzīves rūgtumu pamatīgi izbāudīt. Meitenei vajadzējies pieaugušajiem līdzī turēt, jo saimniecība bijusi liela. Vēl tagad spilgtā atmiņā linu kuļšanas talkas, smagie lauku darbi. Skolā Bronislavas kundze nav gājusi ne dienu, nācās gādāt iztiku, un par augstām skolām pat domāt nedrīkstēja. Visu mūžu — darbs, darbs, darbs.

Tagad laika daudz, bet spēka maz. Sāp kāja. Pirms kāda laika varējusi arī staigāt, bet tad nelaimīgi kritusi, sasitusies un nu atliek gulēt savā gultīnā. Vientuļi nav, jo pasaulē dzīvo arī Bronislavas kundzes tuvie cilvēki — divi mazbērni un četri mazmazbērni. Jubileju gan ģimenē nekad nesvinot ziemā, bet gan ap Lieldienu laiku. Pavasara saule jubilarēi vienmēr patikusi labāk par februāra puteņiem.

G.Kraukle

Preiļu rajons iekļaujas Latvijas tūrisma maršrutos

Pirms uzsākti lielākie šī gada darbi, Preiļu rajona padomes tūrisma darba organizatore Irēna Kjarķuža informēja par pagājušajā gada paveikto.

2000. gada sākumā tika izdots informatīvs buklets «Preiļu rajons 2000», kurā apkopota informācija un statistikas dati, stāstīts par tradicionālajiem kultūras un sporta sarīkojumiem, par tūrisma iespējām rajona pašvaldībā.

Pernā gada februārī rajons tika pārstāvēts starptautiskajā tūrisma gadatīrģū «Balttour 2000». Gadatīrģus ietvaros ti-

ka noslēgts sadarbības līgums ar Lietuvas Republikas Viņņas tūrisma informācijas centru. Tūrisma gadatīrģū Cēsīs tika reklamētas lauku tūrisma mītnes Preiļu rajonā. Līdzīga informācija tika sniegta 8. tūrisma biržā «Tavas pēdas». Šai izstādei gatavojās visa Latvija, kopā tika sacerēta un ierakstīta «Himna ceļotājiem», kuras ierakstā Irēna Kjarķuža bija vienīgā Latgales rajonu pārstāve.

Rajona uzņēmējiem notika mācību semināri par gida darbu, vairāki uzņēmēji ir saņēmuši gida apliecības un uzņemti Latvijas gidu asociācijā. Ir noticis arī informatīvs

seminārs par lauku tūrisma māju klasifikāciju. Sadarbībā ar asociāciju «Lauku ceļotājs» interesenti ir iepazīstināti ar lauku māju kvalitātes standartiem. Uzsākta Preiļu rajona tūrisma mītnu reģistrēšana un iesaistīšana Latvijas viesnīcu un restorānu asociācijā.

2000. gadā strādāts pie vairākiem plašiem projektiem. TICET projekta noslēgumā sagatavots buklets un izveidota internet mājas lapa par Preiļu rajonu. Izstrādāts projekts «Preiļu rajona informatīvā stenda izveide», iesniegti materiāli projektam «Vienotā informācijas tīkla izveide Latvijas tūrisma informācijas cen-

tros». Sākusi strādāt projekta «Ejam Latvijā» darba grupa, izveidots jauns tūrisma maršruts «Amatnieki Latgalē».

Pagājušajā gadā rajona tūrisma centrs organizējis skolēnu ekskursijas pa Latviju, braucienus uz Krieviju. Rajonā uzņemti viesi no 20 Latvijas rajoniem, daudzām grupām vadītas ekskursijas. Uzņemti arī ciemiņi no tālākām valstīm — Norvēģijas, ASV, Lielbritānijas, Somijas, Jaunzēlandes. Pernā gada darbi un cilvēku interese par Preiļu rajonu liecina, ka esam iekļāvušies Latvijas tūrisma ceļu maršrutos.

L.Kirillova

ATBILDES LASĪTĀJIEM, VĒLĒŠANAS, REDAKCIJAS SLEJA

LASĪTĀJI JAUTA

Jautājums. Kādi ir testamenta veidi? Vai personīgi sastādītam testamentam bez notāra apstiprināšanas ir juridisks spēks? Kādos apstākļos un kad tas stājas spēkā?

Atbild zveināta advokāte Agnese Sevastjanova:

— Saskaņā ar Latvijas Republikas Civillikumu testamenti ir privāti vai publiski. Publisku testamentu taista pie notāra vai pagasttiesā. Privātu testamentu taista pats testators un tam nav vajadzīgs notariāls apliecinājums. Ja īvāta testamenta tekstu raksturo pats testators ar savu roku, likums neprasa liecinieku klātbūtni. Ja testamentu raksturo cita persona, tad obligāti jābūt klāt vismaz diviem lieciniekiem, kuri ar savu parakstu uz testamenta apliecina, ka testaments satur atbilst testa-tora brīvai gribai.

Par lieciniekiem pie testa-menta taisīšanas nevar būt testatora radnieki, kā arī persona, kam par labu taisīts testaments. Jāpiebilst, ka uz testa-menta obligāti jābūt tā taisī-šanas datumam, jo saskaņā ar Civillikuma 794., 796. pan-tiem iepriekšējais tiek atcelts pats par sevi, ja vien jaunais testaments neapšaubāmi ir ikai agrākā papildinājums vai kādas daļas grozījums. Gan privātajam, gan publiskajam testamentam ir vienāds ju-ridisks spēks.

Pēc testatora nāves perso-nai, kam par labu taisīts tes-

taments, ir jāiesniedz pietei-kums tiesā viena gada laikā no testatora nāves dienas testa-menta atzišanai par spēkā esošu. Testamentu par spēkā esošu var atzīt tikai un vienīgi tiesa, ja tā konstatē, ka testa-ments ir taisīts likumīgi.

Sagatavoja L.Kirillova

Nododu pienu a/s «Preiļu siers». Kāpēc norēķinu grāmatīnā netiek uzrādīts baktēriju kopskaits 1 mililitrā piena?

A/s «Preiļu siers» labora-torijas vadītāja Lilita Staš-keviča paskaidroja, ka baktēriju kopskaitu pienā iespē-jams noteikt ar vairākām me-todēm.

Reduktāzes metode. Saska-ņā ar LR MK noteikumu nr. 347 «Par obligātajām nekaitī-guma prasībām pārstrādei pa-redzētajam govs pienam» 33. punktu līdz 2003. gada 1. jan-vārim pārstrādes uzņēmums pēc vienošanās ar piena ra-žotāju, kas mēnesi nodod līdz 2000 kg piena vai nodod to neregulāri baktēriju kopskaitu var noteikt, izmantojot reduktāzes provi. Tas nozīmē, ja piena piegādātājs mēnesi uz-ņējumam pārdod mazāk par 2 tonnām piena, baktēriju kopskaits tiek noteikts pēc reduktāzes metodes.

Reduktāzes klases atbilst piena šķirām sekojoši:

* reduktāzes augstākā un pirmā klase atbilst pirmās šķi-ras pienam noteiktajiem rā-dītājiem;

* reduktāzes otrā klase at-bilst otrās šķiras pienam no-teiktajiem rādītājiem;

* reduktāzes trešā klase at-bilst bezšķiras pienam noteik-tajiem rādītājiem.

Nosakot baktēriju kopskaitu ar reduktāzes provi, šķiras no-teikšanai izmanto norēķinu periodā noteikto reduktāzes klasi. Šādi rezultātu iespē-jams iegūt 2 stundu laikā, ta-ču, ja piena piegādātāji vēlas saņemt informāciju par baktē-riju kopskaitu skaitliskā veidā, ir iespējams veikt tā saucamo cilpas jeb uzsešanas metodi.

Uzsešanas metode. Testē-šanai paredzēto piena dau-dzumu paņem ar noteikta iz-mēra stieples cilpu un 10 ml pārnes atšķaidīšanas šķīdumā. Iegūto atšķaidījumu sēj uz Petri platēm un sajauc ar ba-rotni. Inkubē 30 grādu tempe-ratūrā 72 stundas, tad saskai-ta kolonijas un aprēķina mik-roorganismu skaitu attiecīgā parauga vienā mililitrā. Šī metode ir samērā laikietilpīga, jo rezultātu iespējams iegūt tikai pēc 3 dienām. Uzsešanas metode mikroorganismu skai-ta noteikšanai pagaidām tiek pielietota tikai tajos gadīju-mos, kad piena piegādātājs nodod vairāk par 2 tonnām piena mēnesi, taču, sākot ar 2003. gadu, tā tiks pielietota visiem piena paraugiem. Pēc individuāla pieprasījuma uz-sešanas metode tiek pielieto-ta arī pārējos gadījumos. Par to nepieciešams vienoties ar akciju sabiedrību. L.Staške-viča gan piebilda, ka šī ir ļoti precīza metode, tādēļ noturēt

piena kvalitāti atbilstoši aug-stākās šķiras prasībām neesot viegli.

Sagatavoja G.Kraukle

Jautājums. Kur Preiļos var saņemt pakalpoju-mus datoru izmanto-šanā? Man ir zināšanas darbam ar datoru, un es pati vēlētos dator-salikumā sagatavot sev nepieciešamos tekstus. Vai ir kāda iestāde vai organizācija, kur par zi-nāmu samaksu to varē-tu izdarīt?

Ar šo jautājumu devāmies uz Nevalstisko organizāciju atbalsta centru. Tā direktore Tatjana Kolosova paskaidro-ja, ka diemžēl šādu pakalpo-jumu šeit saņemt nevar. Viens no datoriem ir paredzēts dar-bam krievu valodā, bet otrs ir stipri noslogots. Nevalstisko organizāciju darbinieki gata-vojojot vēstules, projektus, in-formatīvos materiālus, un da-tors esot aizņemts visu dienu. Šeit iespējams tekstus nodot datorsalikšanai, ko centrā brīvprātīgie palīgi var veikt brīvā laikā.

SIA «Tūrisma birojs LETI-GALIA — P» Preiļos, Dau-gavpils ielā 8-1 īpašniece Edīte Bīrīte informēja, ka šādus pakalpojumus birojs va-rēs sniegt, sākot no aprīļa. Ir izstrādāts projekts «Aizsargā savas tiesības», kurā paredzēts izveidot informatīvi teh-nisku bāzi, kas būtu pieeja-ma patērētājiem.

Sagatavoja L.Rancāne

Vēlēšanu kārtība — Vieglajā valodā

Lai palīdzētu vēlētājiem ar īpašām vajadzībām sa-prast pašvaldību vēlēša-nu kārtību, Centrālā vē-lēšanu komisija sadarbī-bā ar Vieglās valodas aģentūru izdevusi infor-matīvu bukletu «Vai jūs zināt, kā vēlēt?». Izdevu-ma mērķa auditorija ir gan cilvēki ar garīgās at-tīstības traucējumiem, gan gados vecāki cilvēki.

Buklets stāsta par pilsētas do-mes, novada domes un pagasta padomes vēlēšanu likuma nodaļu «Vēlēšanu kārtība». Informāciju papildina viegli uztveramas ilus-trācijas, kas paskaidro svarīgākos un sarežģītākos tekstā minētos jēdzienus.

Vieglā valoda ir īpaša latviešu literārās valodas forma, kas vei-dota pēc noteiktām likumsaka-rībām, lai atvieglotu rakstīta tek-

sta vai šāda teksta lasīšanas priek-šā sapratni cilvēkiem, kam ir grū-tības ar valodas uztveri.

Vieglā valoda ir veids, kā pa-darīt pasauli pieejamāku tiem, kuri slikti zina valodu, tiem, kuri kopš dzimšanas nespēj dzirdēt, kuri ar pūlēm var uztvert rakstītu tekstu, kā arī tiem, kuriem ir garīgās attī-sības traucējumi. Pašvaldību vē-lēšanu likumā vēlēšanu kārtība iz-skaidrota 7000 zīmju apjomā, bet, pārtulkot šo tekstu Vieglajā va-lodā, tajā ir tikai nedaudz vairāk par 2000 zīmēm.

Buklets «Vai jūs zināt, kā vē-lēt?» izdots 2000 eksemplāros, to iecerēts izplatīt Latvijas psihonei-roloģiskajos pansionātos un veco ļaužu pansionātos. Centrālās vē-lēšanu komisijas priekšsēdētājs Ar-nis Cimdars atzīst, ka interese par šo bukletu ir liela, ka to atzinīgi novērtējuši arī sabiedrisko organi-zāciju vadītāji.

Tirgus ziņas (Ls)

	Livānos	Preiļos
Krējums (l)	1,-	—
Piens (l)	0,15	—
Biezpiens	—	0,50
Siers	1,40	—
Sviests	1,40	1,20
Kāposti	0,12	0,10
Skābēti kāposti	0,35	0,30-0,35
Burkāni	0,15	0,20
Bietes	0,20	0,15
Vārtas bietes	0,30	0,30
Kartupeļi	0,10	0,08
Sipoli	0,20	0,18-0,20
Sipolloki	0,10	—
Kiploki	0,80	1,-
Rožkāposti (kg)	—	0,40
Āboli	0,15-0,20	0,15-0,20
Medus (kg)	2,50	3,20-3,50
Pupiņas	0,60	0,50-0,60
Cūku pupas	—	0,50
Linsēklu eļļa (l)	2,50-3,-	3,-
Dzērvenes (1 l)	1,-	0,80-1,-
Skābēti gurķi	0,60	—
Cūkgala		
Šķiņķis	1,80	—
Kakla karbonāde	1,90	—
Karbonāde	2,40	—
Karbonāde ar kauliņu	1,70	—
Krūtiņa	1,50	—
Plecs	1,50	—
Speķis	1-1,20	—
Galva	0,60-0,80	—
Aknas	1,30	—

Sagatavoja G.Kraukle

NOVADNIEKS

Jūsu jautājumus un ierosinājumus uzklusīsim pa tālr. 22059.

Jaunnedēļ būs labāk

Šonedēļ Valsts prezidente ciemojās Rēzeknē un cita starpā sveica arī jaunus Latvijas pilsoņus, kas pilsonību ieguvuši naturalizācijas ceļā. Kā to vēstīja avīzes, Latgalē par pilsoņiem kļuvuši jau tūkstoš cittautiešu. Sagādījis tā, ka pāris stundas pēc avīzes izlasīšanas man žurnālistes gaitās notika saruna ar jaunu puisi. Jau uz pirmo jautājumu viņš atbildēja «Ja po'latišķi negovorju» (Es latviski nerunāju). Nu ko, arī citreiz ir nācies dzirdēt tādu frāzi, un bez šaubīšanās tādos gadīju-mos esmu pārgājusi uz krievu valodu, cienot ci-tas valsts pavalstnieku. Taču šoreiz es zināju, ka manā priekšā stāv manas — Latvijas valsts pilso-nis. Jo puisis nule bija atgriezies no dienesta Na-cionālajos Bruņotajos spēkos, kuros iesauc tikai Latvijas pilsoņus. Nezinu, vai viņš saprata zem-tekstu manam nākošajam ironiskajam jautāju-mam — vai Latvijas armijā runā krievu valodā? Jā, var jau būt, ka jaunais cilvēks pilsonis ir kopš dzimšanas. Tādā gadījumā jāteic, ka par pilso-ņiem dēvēto iedzīvotāju lojalitāte pret savu val-sti, tās iedzīvotājiem un valodu ir visai raiba. Nezinu gan, kā minētais cilvēks iedomājas savu turpmāko profesijas apguvi, karjeru, darbu, kultī-vējot šādu nostāju.

Šonedēļ Saeima turpināja skatīt likumu par iedzīvotāju reproduktīvo veselību, tostarp par abortu atļaušanu vai aizliegšanu. Manuprāt, tik-pat lietderīgi būtu diskutēt par to, vai ugunsgrēku atļaut dzēst ar akas, ezera, bet varbūt ar lietus ūdeni. Jautājuma nostādne ir sievietes pazemo-joša. Ir grūti iedomāties, kā vesels bars vīriešu (Saeima pārsvarā sastāv no viņiem) sievietes var ierindot neprātīgu būtņu lomā, kurām ar likumu būtu aizliegta tāda «izprieca», uz ko viņas uzdrīkstējušās, kā aborti. Netiek diskutēts, kāpēc sievietes tiek pārvērstas par darba lopiniem, kam jācinās par sava vienīgā bērna eksistenci un jā-izvelk ģimene. Netiek diskutēts, kāpēc sievietei tiek aizliegts būt mātei, jo īstenība ir tāda, ka viņa ir piespiesta izvēlēties abortu. Viņa zina, ka divas, trīs vai četras mēģinājumus nepieplīs. Netiek diskutēts par to, ka šodienas jaunās sievietes tiek nolemtas smagai vientulībai vecumā, jo pie viņām reizēm iegriezīsies tikai viens bērns un viens mazbērns. Arsti ginekologi zina stāstīt, ka sievietes atnāk uz abortiem radot vai sarījušās nervu tabletes. Aborti notiek sociālu iemeslu dēļ. Sievietes nomāc neziņa ne tikai par nākotni, bet pat par rītdienu, vai tikai viņas un viņu vīri jau nebūs zaudējuši darbu. Vairumā ģimeņu finan-siālais stāvoklis ir tāds, ka sievietes nespēj iegā-dāties vitamīnus savam vienīgajam bērnam, ne-runājot par kontracepcijas līdzekļiem, ko tik gud-ri no Saeimas tribīnes aicina lietot deputāti.

Šonedēļ no iestādes iestādē klīda skolāsbērni ar dažādiem jautājumiem. Projektu nedēļa. To skolotāju, kuri gudri un it kā no malas tomēr prata vadīt klases darbu, virzīt idejas, skolēnu darbi izdevās jauki un interesanti. To pedagogu, kuriem ar darītgrībēšanu ir kā ir, klases puikas uzrāva kārtis.

Šonedēļ daudzi cīnījās ar gripu un vīrusu in-fekcijām. Izbaudot medicīnas reformas augļus. Kā tas ir, kad pie slimnieka, kuram temperatūra tuvu pie četrdesmit grādiem, ģimenes ārsts at-sakās ierasties. Jo viņam neesot transporta. Re-formētajā medicīnā neaizsargāti paliek ne tikai slimie, bet arī ārsti. Ginekologi, piemēram, nezi-na, vai tā sieviete, kas nav bijusi uzskaitē, nav veikusi nekādas analīzes, bet ieradies uz dzem-dībām, nav slima ar AIDS un ar asinīm nein-ficēs mediķus. Varbūt pacientiem un mediķiem sācies dabiskās atlases laiks?

Un tomēr. — lai jūs nepamet laba oma. Šne-dēļa aizgājusi. Jaunnedēļ ies labāk. Noteikti.

L.Rancāne

APSVEICAM

● 1946. gada 1. maijs. Jāzeps Gugāns (otrajā rindā otrais no kreisās) kopā ar Varakļānu vidusskolas deju kolektīva partneriem.

Ticībai atdotie — 50

Ir sabiedrībā vairāk vai mazāk pazīstami cilvēki. Ir slavenības, kuru sejas līdz apnikumam vīd televizoru ekrānos. Un ir personības, cilvēki, kuru prāts, spējas un talants piesaista apkārtējos.

Pie kuras no šīm kategorijām lai pieskaita Preiļu katoļu draudzes dekānu Jāzeps Gugānu? Šim cilvēkam liktenis lēmis jau piecdesmit gadus nest tautā Dieva vārdu. Viņu pazīst ne tikai Preiļu apkaimē, bet arī citur rajonā, pazīst tālāk Latgalē un pat Vidzemē, kur Madonas rajonā sāktas darba gaitas. Visos laikos cilvēki ir nākuši pie sava prāvesta, lai smeltos spēku un ticību. Tiesa, piecdesmitajos un sešdesmitajos gados dažs ticīgais uz baznīcu devās varbūt paslepšus. Arī vēlāk bērņus kristīja tā, lai vietējais partorgs neuzzina. Tikai pēdējais gadu desmits ir aizvadīts bez slēpšanās, bez meliem, droši paziņojot — es ticu.

Piecus gadu desmitus Jāzeps Gugāns ir pildījis savu pienākumu ar sirdi un dvēseli — priecējies līdz ar jaunajiem, kuri altāra priekšā solījušies viens otram, devis krusta zīmi jaundzimušajiem, mierinājis skumstos.

Jāzeps Gugāna stāstījumā par bērņību, par jaunību un studiju gadiem pavīd pa skumīgai notij. Par to, cik grūti tēvam un mātei četrpadsmit hektārus lielajā Latgales sīkzemnieka saimniecībā bija uzturēt kuplo ģimeņi. No desmit bērņiem, ko māmuļa laida pasaulē, lieli izauga seši. Tagad divi no viņiem jau beiguši šīs zemes gaitas.

Par to, kā Varakļānu vidusskolas direktors Francis Strods, izglītots un

dziļi ticīgs cilvēks būdams, skolas absolventam Jāzepam Gugānam gaidītās uzslavas vietā (kad viņš paziņoja, ka nolēmis iestāties garīgajā seminārā) pārmeta, sak, izmet no galvas šo domu, vai tad neredzi, kas apkārt notiek... Bija 1947. gads.

Liela bija jaunā puiša pārliecība un stipra bija ticība, kad viņš devās studēt. Toreiz bija dota atļauja jaunos priesterus iesvētīt tūlīt pēc garīgā semināra beigšanas. Jāzeps Gugānu iesvētīja 1951. gada februārī, bet maijā viņam palika divdesmit divi. Tagadējais kardināls Jānis Pujats bija gadu jaunāks. Tagad sirmmais dekāns ar smaīdu atceras, kā priesteri uz «atmaidām» sabraukuši pie baznīcas, satikušies un, jauni būdami, spēkojušies, rokām laužušies. Vecās lauku sievas to redzēdamas vaimanājušas, sak, kas nu tagad būs, ka puikas par baznīckungiem tikuši...

Atsevišķs stāsts ir par attiecībām ar «čeku». Tiesa, laiciniekus uz «stūra māju» mazāk sauca, bet arī Jāzepam Gugānam ir gadījies tur vairākkārt būt.

Mūsu saruna ar prāvestu raisījās arī par tagadējiem laikiem. Varēja just, ka viņam ir grūti runāt par šodienas Latviju. Pamazām zudis tas prieks un gandarījums, kad pirmajos

● «Dieva svētību katrā mājā! Turieties pie Dieva baušļiem, un tad katrs būsi ne tikai Dievam tīkams, bet arī labs sabiedrības loceklis», šādu novēlējumu Jāzeps Gugāns savas lielās jubilejas priekšvakarā teica visiem «Novadnieka» lasītājiem.

Foto: M. Rukosujevs

brīvēstības gados bija pilna baznīca jaunu ļaužu. Pašlaik ceļu pie Dieva daudziem aizēno alkohols, narkotikas un visas tās lietas, kas kropļo un maitā jaunās dvēseles. Prāvests atceras, ka 1992. gadā salaulājis 50 pārus, pērn tikai piecus. Tāpat agrāk gada laikā kristīti 180 bērņi, bet viņgad tikai 20. Toties 80 cilvēki guldīti kapsētā.

Skumja statistika, ar kuru negribas samierināties. Tāpēc ar prieku Jāzeps Gugāns atsaucas aicinājumiem ierasties skolās. Bērnu sirsniņas ir atvērtas gan labam, gan ļaunam. Tāpēc svarīgs ir katrs teikums, katrs vārds, jo to viņi uzņem un pieņem par patiesību. Mācās Tēvreizi un desmit baušļus, vēl nes sevī mūsu ticību un cerību.

Mēs runājam arī par daudzām citām lietām. Par makšķerēšanas priekiem, par ceļojumiem un tāliem braucieniem. Par īstiem draugiem, kuru patiesībā nav daudz. Par veiksmi un

par mašīnām, kas, izrādās, var būt cieši saistītas lietas. Jaunais žigulītis laimēts «Jaunās Avīzes» abonentu loterijā.

Nevienā citā Latvijas pilsētā nav tā, ka baznīca un rajona laikraksta redakcija atrastos blakus. Abām šīm iestādēm būtībā ir viens uzdevums — atvērt cilvēkiem acis un sirdis, stāstīt viņiem par labo un skaisto, palīdzēt bēdās un priecāties ar viņiem kopā. Mēs, «Novadnieka» redakcijas ļaudis esam patiesi gandarīti par sadarbību, kas izveidojusies ar Preiļu katoļu draudzes dekānu Jāzeps Gugānu, no kura varam mācīties uzturēt stipru garu un pārliecību.

Savā un lasītāju vārdā skaidstāj darba jubilejā vēlām stipru veselību un ilgus gadus kalpot Dievam un savai tautai!

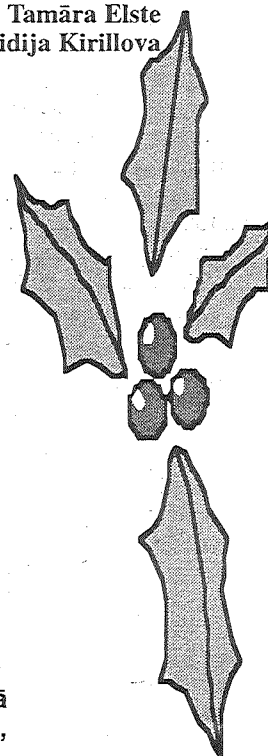
Tamāra Elste
Lidija Kirillova

● Jaunais priesteris Jāzeps Gugāns (aizmugurē trešais no kreisās) kopā ar māti Teklu, tēvu Gregoru (abi sēž), māsu Veroniku (stāv labajā pusē) un draugiem Ciskādos 1953. gadā.

● 1997. gadā ap peoniju laiku Preiļu baznīcas dārzā kopā ar māsu Anitas mazmeitu Līgu Graudumnieci, vēlāko «Mis Latvija». Foto no J. Gugāna albuma

LĪDZ VĒLĒŠANĀM 29 DIENAS

Ceļi stāv rindā

VELTA ZIEMELE, Rimicānu pamatskolas direktore:

— Darbojos izglītības, kultūras un sociālo jautājumu komitejā, kā arī esmu pagastiesas locekle. Izglītība mūsu pagastā ir prioritāte. Pagastā ir divas pamatskolas: Rimicānu un Arendoles, un tajās mācās tikai pagastā dzīvojošie skolēni. Vairāk nekā 60 bērni mācās Vārkavas vidusskolā. Kas šajos četros gados paveikts izglītības jomā?

Uzskatu, ka padarīts tiešām daudz. Ir nodrošināta sešgadīgo bērnu pirmsskolas sagatavošana. Rimicānu pamatskolas pedagogi, pamatojoties uz skolēnu interesēm un vēlmēm, izstrādāja interešu izglītības programmas. Trīs stundas nedēļā interešu izglītības nodarbības tiek finansētas no valsts, bet pārējās sešas tiek apmaksātas no pagasta budžeta līdzekļiem. Tās ir datorgrafikas, ritmikas, folkloras, latviešu tautas deju un rotaļu nodarbības. No pagasta budžeta līdzekļiem tiek apmaksāti arī to pedagogu ceļa izdevumi, kuri uz darbu skolā ierodas no Preiļiem un Līvāniem. Daļēji tiek apmaksāti arī skolotāju izdevumi kvalifikācijas celšanas kursu apmeklēšanā. Finansiāli tiek atbalstīti arī tie skolēni, kuri piedalās mācību priekšmetu olimpiādēs, kā arī viņu skolotāji. Skolas vienmēr tiek nodrošinātas ar transportu, lai aizbrauktu uz sporta sacensībām vai ekskursijās, kā arī uz teātra izrādēm Rīgā. Nesen, janvārī tika sarūpēts transports, lai skolēnus aizvestu pie ģimenes ārstiem, un viņi varētu iziet ikgadējo profilaktisko apskati, kā arī apmeklēt stomatologu.

Kopā ar pagastiesas priekšsēdētāju mācību gada sākumā apmeklējām tos skolēnus, kuri dzīvo maznodrošinātās ģimenēs. Interesējāties, kā sagatavojušies skolai. Vienā otrā mājā bija patīkami dzirdēt, ka atšķirībā no citiem gadiem bērniem ir viss nopirkts un sarūpēts.

Katru gadu pagasta skolās par pašvaldības līdzekļiem notiek remonts. Piemēram, pagājušajā mācību gadā Rimicānu pamatskolā sakārtoti sanitārie mezgli, jauna uzmūrētas sešas krāsnis, kā arī virtuvē un ēdamzālē ierīkota flīžu grīda. Gan deputātiem, gan arī apkārtējai sabiedrībai un vecākiem liels prieks ir par to, ka pirms Ziemassvētku brīvdienām skola tika akreditēta, pie tam uz pieciem gadiem. Izstrādāta skolas vispārējās pamatizglītības programma. Tā saņēmusi licenci uz ilgu laiku — uz desmit gadiem. Pirmsskolas izglītības programma sakarā ar to, ka bērnus apmācām tikai vienu reizi nedēļā, licencēta uz vienu gadu.

Kas paveikts sociālajā jomā? 2000. gadā piešķirti pabalsti vientuļajiem, vecajiem cilvēkiem mal-

kas iegādei. Skolēniem no maznodrošinātajām ģimenēm piešķirtas brīvpusdienas, deviņiem skolēniem tiek apmaksāta četrtreizēja ēdināšana dienā skolas internātā. Ziemassvētkos visi pagasta bērni saņem saldumus. Tiek piešķirti pabalsti jaundzimušajiem, pabalsti bērnu gadījumos, vientuļiem pensionāriem jubilejās, ārstēšanās izdevumu segšanai.

Par pagasta budžeta līdzekļiem darbojas bērnu deju kolektīvs «Rakari», folkloras ansamblis «Dzeipurs». Kultūras namā notiek sarīkojumi zemniekiem, pensionāriem un citi pasākumi.

TERĒZIJA JAUNROMĀNE, pagasta lopkopības pārraudze:

— Darbojos izglītības, kultūras un sociālo jautājumu komitejā, bet vairāk vēlos pastāstīt par lopu pārraudzību. Sākumā iedzīvotājiem par lopu pārraudzību bija jāmaksā pašiem. Pagājušajā gadā pagasta padome pieņēma lēmumu lopu pārrauga darbu apmaksāt no budžeta. Līdz ar to ne tikai saglabāts, bet pat palielinājies manā pārvaldībā esošo govju skaits. Nesen pagastu apmeklēja Dienvidlatgales ciltsdarbu inspektore un ļoti atzinīgi novērtēja pagastā esošo ganāmpulku stāvokli un darbu, kas ar tiem veikts. Uzskatu, ka pagasta padome tādā veidā ir stipri atbalstījusi savus zemniekus.

— Viens no jūsu saraksta kandidātu priekšvēlēšanu solījumiem ir bijis šāds: «Pašvaldībai jāuzņemas kontrole par norēķiniem starp pārstrādes uzņēmumiem un produkcijas ražotājiem».

— Domāju, ka solījums nav bijis pārdomāts. Tas nav paredzēts arī pašvaldības funkcijās.

RUTA NORKĀRKLE, zemiece, pagasta padomes priekšsēdētājas vietniece:

— Darbojos izglītības, kultūras un sociālo jautājumu, kā arī tautsaimniecības komitejā. Kaut gan pieņemts uzskatīt, ka vienas no smagākajām ir finansu lietas, tomēr dzīve pierādījusi, ka tā ir tautsaimniecība. Noliekot priekšā mūsu darbības programmu, kas tapusi pirms četriem gadiem, varu apgalvot, ka esam to izpildījuši 90 procentu apmērā. Piemēram, bijām solījuši uzturēt kārtībā pagasta ceļus un risināt jautājumus ar augstāk stāvošām instancēm par ceļu būvi un remontiem. Šajos gados ir piesaistīti vairāk nekā 100 000 latu no valsts institūcijām un kopumā pagastā veikti kapitāli ceļu būvniecības darbi septiņu kilometru garumā.

Bijām solījuši atbalstīt uzņēmējdarbību. Ir izveidots uzņēmējdarbības atbalsta centrs. Vairāk nosaukums skan skaļi, bet šī centra darbošanās ir vajadzīga. Kad pagastos tika likvidēti lauksaimniecības konsultantu amati, radās nepieciešamība vietā izveidot kā-

Rožkalnu pagasta padome ievēlēja no divām vēlēšanu apvienībām: «Darbs un taisnīgums» — Viktors Lazdāns, Terēzija Jaunromāne, Elga Upeniece — un «Rožkalni» — Astrīda Spuriņa, Ruta Norkārkle, Velta Ziemele, Rita Stikāne. Notikušas deputātu maiņas. No deputāta pienākumiem atteicās Viktors Lazdāns un Elga Upeniece. Viņu vietā nāca Valentīns Vaivods un Pēteris Neicenieks. Uz tikšanos ar «Novad-

nieku» bija ieradušies visi deputāti, izņemot Pēteri Neicenieku. Daži no deputātiem sarunai par paveikto nebija gatavi.

Cetru aizvadīto gadu laikā notikušas 50 padomes sēdes. Pa diviem kavējumiem ir Astrīdai Spuriņai, Terēzijai Jaunromānei, Ritai Stikānei, trīs — Rutai Norkārklei, pa četriem Valentīnam Vaivodam, Pēterim Neiceniekam, pieci — Veltai Ziemelei.

● Rožkalnu pagasta padomes deputāti (no kreisās): Terēzija Jaunromāne, Valentīns Vaivods, Rita Stikāne, Astrīda Spuriņa, Ruta Norkārkle, Velta Ziemele. Foto: M.Rukosujevs

du organizāciju vai iestādi, kas zemniekus uzmundrinātu, pamācītu, ko un kā darīt. Uzņēmējdarbības atbalsta centrā griežas daudz zemnieku un nereti ar lielām problēmām, lūdz palīdzību projektu rakstīšanā, padomu investīciju piesaistīšanā un subsīdiju saņemšanā. Viena otra saimniecība, paņemot bankas kredītu piecu vai desmit tūkstošu latu apmērā, tādu pat summu ir piesaistījusi no valsts, saņemot subsīdijas, vai piedaloties projektos. Par to, ka šis uzņēmējdarbības atbalsta centrs veiksmīgi darbojas, liecina, piemēram, kaut vai tas, ka mūsu pagastā iestādītas lielākās zemeņu plantācijas rajonā. Pagastā organizējam dažādus seminārus zemnieku izglītošanai. Vienā no pēdējiem Valsts ieņēmumu dienesta speciālisti skaidroja par pārskatu sagatavošanu.

Pagasta padome sagatavoja vairākus projektus. Arī uzņēmējdarbības atbalsta centrs tapa, izstrādājot projektu Reģionālajam fondam, no kura saņemām finansējumu dator tehnikas, mēbeļu, aprīkojuma iegādei. Sorosa fondā iesniegts projekts par interneta pieslēgumu bibliotēkā, izveidojot sabiedrisku interneta pieejas punktu. Projekts guvis atbalstu, un pašlaik notiek sarunas par darbības termiņu un finansējumu. Otrs projekts iesniegts, lai iegūtu līdzekļus semināru un konferenču zāles remontam.

Pieci projekti no pagasta guvuši atbalstu PHARE programmā pilsaimniecības attīstībai kopā ar akciju sabiedrību «Preiļu siers».

Pašvaldības attīstību šajos četros gados varbūt vislabāk var raksturot rajona konkurss par sakoptāko pagastu. Mēs ieguvām otro vietu, bet pirms vairākiem gadiem bijām starp vīduvējiem. Vislielāko punktu skaitu nopelnījām ar uzņēmējdarbības attīstību, ar piedalīša-

nos projektos. No mūsu pagasta īpaši atbalstāmo reģionu fondā iesniegti 14 projekti.

Visus padomē izskatāmos jautājumus risinājam liekot kopā darba pieredzi, zināšanas, neatlaidību.

Šī padome izstrādāja izpētes projektu par Rožkalnu un Upmalas pagastu apvienošanu. Pirmais posms ir apvienošanās šiem abiem pagastiem, otrais posms varētu būt apvienošanās ar Vārkavas pagastu, bet tālākai nākotnei ieskicēti jautājumi — ar Daugavpils rajona Kalupes un Nīcgales, varbūt arī ar Vaboles pagastu.

Gatavojot projektu, nācās uzklaut daudz iebildumu un iedzīvotāju bažas, ka samazināsies darbavietas, palielināsies bezdarbs, bet iedzīvotāji uz vietas nesaņems tos pakalpojumus, ko līdz šim. Gribu visus nomierināt, ka apvienošanās projekts neparedz darbavietu skaita samazināšanu. Ir jānotiek pārstrukturizēšanai, kā rezultātā darba vietu skaits var pat palielināties. Uz vietas jāsniedz visi un pie tam — kvalitatīvi pakalpojumi, ko paredz nolikums par pašvaldībām.

ASTRĪDA SPURIŅA, pagasta padomes priekšsēdētāja:

— Pagastā dzīvo 941 iedzīvotājs. Platība ir 11 113 hektāri. Pagasta priekšsēdētājas amatā esmu jau trešo reizi.

Sāku ar burtnīcu, kurā bija reģistrētas rindas uz mēbelēm un sadzīves tehniku. Pirmā sasaukuma laikā likās, ka dzīve ir apstājusies. Pamazām sākām ķepuroties laukā no sastīguma.

Pagasta padome atradās vienkāršā mājīnā. Šī ēka, kurā esam pašreiz, bija pamesta, bez apkures. 1998. gadā pie ēkas piebūvējam katlu māju, nopirkām katlu. Varēja apkurināt kultūras nama zāli. Nākamajā gadā paņēmām 5000 latu aizdevumu uz diviem gadiem,

izremontējām telpas pagastmājas vajadzībām. Jau apriņķis gads, kopš pārcēlāmies uz šejieni. Pagasta iedzīvotājiem te ir daudz izdevīgāk nokārtot savas darīšanas. Šogad beigsim aizdevuma atmaksāšanu.

Pagastā ir viena trīsstāvu daudzdzīvokļu māja, tās dzīvokļus iedzīvotāji privatizēja par pajām. Vienas sekcijas iedzīvotāji ir vienojušies un uzstādījuši kopēju apkures katlu. Trīs dzīvokļi šajā mājā pieder pagastam. Vienā izvietots pasts, otrā medpunkts, bet trešais ir saglabāts kā dzīvoklis. Līdz pat 2000. gadam mājas iemītniekiem nevarēja maksāt par ūdeni, ko piegādāja no pagasta ūdenstorniņa. Pērn bijām spiesti noteikt maksu, un iemītnieki, protams, to uzņēma negatīvi.

Priekšdienās liels darbs veicams attīrīšanas iekārtu savešanā kārtībā. Liela problēma ir ar atkritumu izgāztuvēm. Pašlaik par to izvešanu noslēgts līgums ar Līvānu komunālo saimniecību.

Grūtības rada nodokļu iekasēšana no iedzīvotājiem. Pašlaik parāda summa sastāda 1500 latu.

Gribu pieminēt pagasta atbalstītās kultūras norises. Pie mums izveidojusies laba tradīcija rīkot novadnieku saietu. Tā organizēšanas ideja pieder Arendoles bibliotēkas vadītājai Marijai Salcēvičai. Reizi gadā rīkojam kaimiņu pagastu pašdarbnieku tikšanos.

Abām pagastu bibliotēkām grāmatu iegādei gadā piešķiram pa 300 latiem katrāi.

Ja vēlreiz nāksies strādāt pagasta padomē, par vienu no pirmajiem darbiem uzskatu ceļu tālāku sakārtošanu. Remontējamie ceļi stāv rindā. Daudz jāstrādā pie labiekārtošanas darbiem, pie apvienošanās projekta izpildes.

AUTOVADĪTĀJU SKOLA

Cik grādu leņķi jāredz autovadītājam?

No autoskolas vētures

Zemnieku saimniecības «Skujīnas» autoskola, kuras dibinātājs, īpašnieks un direktors, kā arī instruktors ir Gunārs Zarāns, meklējama Preiļu nomalē, braucot ārā no pilsētas pa Rīgas ielu. Labajā pusē pie benzīna uzpildes stacijas ir vārti, pa kuriem var nokļūt plašā pagalmā ar vienu un vairākstāvu ēkām. Tikai sekojot sarkanajai Audi ar uzrakstu «Autoskola», kurai pie stūres pats Gunārs Zarāns, bez pūlēm var izlikumot pa plašo saimniecību, kas pieder pašvaldības uzņēmumam «Saimnieks», un visbeidzot nokļūt pie divstāvu ķieģeļu ēkas. Tās otrajā stāvā atrodas autoskola, labi aprīkots, moderns ofiss, kurā līdzās lietīšķajai darba atribūtikai atrasta vieta koptiem telpaugiem, ziediem un citiem dekoratīviem elementiem, kas vienmēr liecina arī par sievietes roku klātbūtni. Te savu izdomu pielikusi Gunāra dzīvesbiedre Klaudija, kas ir autoskolas instruktore, vienlaicīgi arī Preiļu vakarskolas direktore.

Gunārs Zarāns ir dzimis preiļietis un sevi allaž izjūtot kā Preiļu patriotu. Savulaik absolvējis tehnikumu, iegūstot specialitāti automobiļu apkopē un remontā. Augstskolā iegūta lauksaimniecības mehanizatora specialitāte. Kopš sešdesmitajiem gadiem Preiļos un rajonā bija pazīstams Gunāra tēvs Jānis Zarāns, kurš simtiem topošo autovadītāju iemācīja ceļu satiksmes noteikumus toreizējās organizācijas DOSAAF pakļautībā. 1991. gadā tieši Jānis Zarāns vadīja Latgalē pirmo privāto autoskolu. Tā darbojās gadus divus. Tēvs saslima. Viņa aizsāko darbu autovadītāju sagatavošanā pārņēma Gunārs, taču autoskola darbojās cita uzņēmuma pakļautībā. 1999. gadā autoskola sāka darboties patstāvīgi, juridiskā zemnieku saimniecības struktūrvienības statusā, ar saviem statūtiem. Klaudija ceļu satiksmes noteikumu pasniegēju kursus Rīgā ieguva atbilstošu kvalifikāciju un tiesības strādāt par autoskolas pasniegēju. Līdztekus direktora un īpašnieka pienākumiem Gunārs nodarbojas ar topošo autovadītāju praktisko apmācību. Skolai ir Satiksmes ministrijas izsniegta licence.

Kā notiek mācības

Par skolas darbošanos Gunārs Zarāns pastāstīja:

— Topošajiem autovadītājiem pēc speciālas programmas mācām ceļu satiksmes noteikumus, vispārējo mašīnas uzbūvi. Daudzi autoskolas audzēkņi sāk no nulles. Viņi nezina, kur atrodas gāzes un sajūga pedāļi, bremze. Iepazīstinām ar satiksmes kustības drošību uz ceļa, ar drošības tehniku. Apmēram pēc 20 mācību stundām sākam praktiskās mācības — braukšanu.

Autoskolu darbu reglamentē un kontrolē Ceļu satiksmes drošības

To, kādi nākošajiem autovadītājiem ir uzskati par braukšanu, pēc Gunāra Zarāna novērojumiem, varot noteikt jau kursus. Daļēji tas atkarīgs no tā, kā cilvēks audzināts. Starp autoskolas audzēkņiem esot bijuši tādi, kas pa pilsētu nespēj braukt ar 50 kilometru ātrumu stundā. Viņi nesoties tā, ka instruktoram ar papildus pedāli nākoties samazināt ātrumu. Par laimi, šādus braucējus izdodoties pāraudzināt. Reizēm stingro

prasību dēļ veidojoties konfliktsituācijas, jo kursantam nākoties aizmirst tādus vārdus kā «es paspēju». Viņam jāiemācās nogaidīt, palaist priekšu, būt kulturālam, kā to pieprasa Gunārs Zarāns.

Labam braucējam ap sevi jāredzot 400 grādu leņķi, ieskaitot to, ko dara lidmašīna virs galvas un akmeņi zem mašīnas riteņa.

● Pirmo reizi pie stūres kursante Olga Nazarova. Braukšana notiks Gunāra Zarāna vadībā.

direkcija (CSDD). Tā kā mūsu autoskolas audzēkņi eksāmenus autovadītāju tiesību iegūšanai kārtā Daugavpilī, esam arī netiešā CSDD Daugavpils nodaļas pakļautībā.

Visus nepieciešamos mācību līdzekļus — plakātus, ceļazīmes esam iegādājušies no jauna. Ir trenāžieris. Lai skola saņemtu darbības licenci, tās tehniskajam nodrošinājumam jāatbilst noteiktām prasībām, kas ir ievērotas. Braukšanas mācībām ir divas automašīnas — Audi 100.

Autoskolā mācības notiek atsevišķām grupām. Audzēkņu skaits grupā parasti nepārsniedz 20 cilvēkus. Pati mazākā pa šiem gadiem ir sastāvējusi no desmit audzēkņiem. Divu gadu laikā sagatavoti apmēram 200 autovadītāji. Autoskolas darbošanās kvalitātes rādītājs ir tas, cik audzēkņu nokārtojusi eksāmenus un ieguvuši vadītāja tiesības. Gunārs Zarāns stāstīja, ka pie braukšanas tiesībām tikuši 90 procenti no viņa skolā sagatavotajiem audzēkņiem. Kā paredzēts darbības licences saņemšanas kritērijos, ja autoskolai šis rādītājs ir zemāks par 75 procentiem, tad skola jāslēdz ciet. Iepriekšējā grupā pagājušā gada nogalē mācījās 15 kursanti. Desmit no viņiem devās kārtot eksāmenu, un visi arī nokārtoja. Pārējie pieci vēl nebija sasnieguši 18 gadus. No deviņām apmācītajām grupām tā bijusi jau ceturta, kas autovadītāja eksāmenu nokārtojusi simtprocentīgi. Gunārs Zarāns uzskata, ka lielā mērā tas esot sievas Klaudijas nopelns. Viņa, pēc izglītības sākumskolas skolotāja, pieturoties pie principa, ja nu nekādi nevar iemācīt, tad zināšanas «jāielej ar karoti». Tomēr atsevišķi kursanti no pašas pirmās grupas pie tiesībām tā arī nav tikuši. Viens veselības stāvokļa, divi nemaksāšanas dēļ, bet vēl viens tā arī nespējjis iemācīties.

● Klaudija un Gunārs Zarāni pie magnētiskās tāfeles rāda situāciju, kāda varētu izveidoties krustojumā. Abu dēlīni Mārtiņš un Jānis arī esot sadalījuši savus nākotnes darbus, — viens soloties būt par autoskolas direktoru, bet otrs apņēmis kļūt par instruktoru.

Kur labāk nokārtot eksāmenu

Gunāra Zarāna autoskolas kursanti eksāmenu kārtā Daugavpilī. Viņš saka, ka daži izvēloties autoskolu atkarībā no tā, kādā pilsētā eksāmens būs jākārt. Tomēr eksāmenā veicamajam maršrutam esot savas prasības, lai vai kur tas notiktu — Rēzeknē, Jēkabpilī, Rīgā. Piemēram, deviņi pagriezieni pa kreisi, seši pa labi. Daugavpilī izstrādāti 12 maršruti, Rīgā ap 30.

Kas mācās autoskolā

Mācības ilgst vidēji divus mēnešus un divas nedēļas plus nedēļa organizatoriskiem jautājumiem. Rīgā esot autoskolas, kurās pie autovadītāja tiesībām tiekot mēneša vai septiņu nedēļu laikā. Tomēr, uzskata Gunārs Zarāns, ģimenes cilvēkam vai studējošam jauniešim tas neesot reāli.

Autovadītāju kursus var mācīties, sākot no 16 gadiem. Taču autova-

bības. Katrai no tām vidēji tiek rēķināti seši ar pusi litri degvielas. Pirmās divas trīs nodarbības notiek Preiļos, bet pēc tam Daugavpilī. Tajās reizēs, kad braukšanas apmācības notiek Daugavpilī, kursantiem jāsedz ceļa izdevumi turp un atpakaļ.

Pie izdevumiem, kas saistīti ar autovadītāja tiesību iegūšanu, piešķaitāmi tēriņi par medicīnisko apskati. Kā to prasa attiecīga likumdošana, autovadītājam bez tam vajadzīga apliecība, kas apstiprina, ka viņš vajadzības gadījumā spēs sniegt pirmo neatliekamo medicīnisko palīdzību uz ceļa. Šo apmācību veic kādas Rīgas firmas Daugavpils nodaļas speciālisti, kuri tiek uzaicināti uz autoskolu. Topošajam autovadītājam šajā sakarībā nākas šķirties no desmitnieka. Jāparedz izdevumi arī teorētiskā un braukšanas eksāmenu kārtīšanai, maksai par vadītāja apliecību un braukšanas mācību atļauju.

Kā teica Gunārs Zarāns, ir arī «dārgās mācības». Mācības visiem vienādi nepadodas, arī priekšzināšanu līmenis var būt atšķirīgs. Bet dažs labs neizceļas ar centību. Viņš pāriet no vienas grupas uz otru un mācās sešus mēnešus. Esot bijuši cilvēki, kas mācījušies četras tūres pēc kārtas. Līdz šim par papildnodarbibām maksa netika prasīta, bet tagad ar katru kursantu tiekot slēgts līgums, kurā abas puses vienojas, ka par papildus nodarbibām jāmaksā atkārtoti.

Ar tēva mācīšanu līdz tiesībām tomēr netikt

Vai puisis un meitene, kam braukt iemācījis tētis, kurš pats perfekti vada automašīnu, var cerēt uz tiesību iegūšanu tikai ar eksāmena nokārtošanu? Gunārs Zarāns saka, ka CSDD pašlaik iesaka 120 pašreizējo mācību stundu programmas vietā pāriet uz 45 stundu ilgu programmu. Tas arī ir šis variants, — cilvēks galvenokārt mācās patstāvīgi, bet zināšanas pieslīpē profesionāļu vadībā. Tomēr arī šī mācību programma būšot divu mēnešu garumā, jo, kā teica Gunārs Zarāns, cilvēks nevar tā vienkārši iesēties mašīnā un braukt.

Ja autoskolā ierodoties pieredzējuši autovadītāji ar 20 gadu braukšanas stāžu un intereses pēc mēģinot atbildēt uz eksāmena trīsdesmit jautājumiem, kā minimums, viņi pieļaujot desmit kļūdas.

Instruktoram nepieciešamās īpašības

Pacietība un tikai pacietība, teica Gunārs Zarāns. Ātra reakcija. Savaldība. Nedrīkst uzkleigt. Tomēr atsevišķos gadījumos, kad instruktoram jāizmanto savas bremzes, lai neizraisītu avārijas situāciju, der stingrāka balss, lai vadītājs pareizi novērtētu, kas varēja notikt.

dītāja apliecība saņemama tikai no 18 gadiem. Tāpēc jauniešiem optimālākais laiks nodarbibu uzsākšanai ir 17,5 gadi. Tā dara daudzi ģimnāzisti. Vasarā viņiem ir gala eksāmeni, tāpēc ērtāk autoskolā mācīties ziemas periodā. Pirms autovadītāju eksāmena kārtīšanas atliek apmeklēt divas trīs nodarbības un atsvaidzināt zināšanas.

Vecākajam autoskolas audzēkņim bijuši 65 gadi. Kāda kundzīte ap 70 interesējusies pa telefonu, sak, dēlīn, tu mani varēsi iemācīt vai nē? Varētu gan, atbildējis direktors, tomēr ierosinājis, vai nebūtu lietderīgāk apmaksāt sava mazdēla vai mazmeitas mācīšanos, kas pēc tam tantuku varētu aizvazināt uz baznīcu vai kapusvētkiem.

Cik tas maksā

Teorētiskajām un praktiskajām mācībām kopā ir noteikta maksa, bet atsevišķi jāmaksā par benzīnu. Kā minimums jānobrauc 18 mācību stundas, tas ir, deviņas nodar-

Par eksāmeniem

Gan teorētiskā, gan praktiskā eksāmena kārtošana ir datorizēta. Ja agrāk, kad teorētiskajā eksāmenā atbilžu varianti bija jānorāda uz papīra lapiņām, svītrojums nozīmēja kļūdu un vērā tika ņemti arī labojumi, tad pie datora ir iespējas izlabot kļūdainu atbildi, bet tikai tajā laikā, kad vēl nav pāriets pie nākošā jautājuma un tā atbilžu variantiem. 30 jautājumos pieļaujamas trīs kļūdas. Ar četrām kļūdām eksāmens nav nokārtots. Braukšanas eksāmenu var kārtot tikai pēc tam, kad ir nokārtots teorētiskais. Braukšanas eksāmena kārtošana ieviesti vairāki jauninājumi, kas vadītāja apliecības iegūšanu padara daudz sarežģītāku, nekā tas bija līdz šim gadam. Tas sastāv no trim daļām. Pirmajā daļā jāparāda zināšanas par transportlīdzekli un tā aprīkojumu: riepu protektoru, gaisa spiedienu riepās, riteņa maiņu, dzesēšanas šķidrums, motora eļļas, bremžu šķidrums līmeni, stikla tīrītājiem, ārējās apgaismes ierīcēm, kontroles mēraparātiem, ķēdes un kardānkrustiņiem.

Eksāmena otrajā daļā jāizpilda figūras. Ja pretendents (mācību laikā — kursants, bet eksāmenu laikā — pretendents) gatavojas iegūt B kategorijas tiesības, viņam jāizbrauc divas obligātās un viena izvēles figūra. Obligāti izpildāmas figūras ir mašīnas novietošana stāvvietā paralēli braukšanas virzienam un piebraukšana pie kases automāta. Pie tā jāpiebrauc tik tuvu, lai ar roku cauri atvērtam logam varētu samaksāt un saņemt kvīti. Izvēles figūru nosaka datorprogramma, un tā ir iebraukšana vārtos vai garāžā, apgrīšanās braukšanai pretējā virzienā ierobežotos apstākļos (9,40 x 9,40) un braukšanas uzsākšana augšupeļā. Katra figūra jāizpilda vismaz otrajā reizē. Ja pie kases aparāta braucējs nespēj samaksāt pirmajā reizē, viņš saņem vienu punktu. Ja nesamaksā arī otrajā reizē, viņš saņem desmit punktus, un tas nozīmē, ka eksāmenā ir izkritis. Ja saņemti deviņi, eksāmens skaitās nokārtots. Noteikumi reglamentē, kā figūras veicamas. Piemēram, vārtos jāiebrauc at muguriski.

Ar eksāmena pirmajā un otrajā posmā sakrātajiem punktiem nākamais vadītājs dodas uz trešo, visnopietnāko pārbaudījumu. Jo mazāk punktu iepriekš savāks, jo drošāk var justies, jo trešajā posmā savākt punktus par kļūdām ir visvieglāk. Tajā tiek pārbaudītas praktiskās zināšanas par piedalīšanos ceļu satiksmē. Aptverto jautājumu loks ir sagrupēts pa tēmām: apstākļiem piemērota droša braukšana, kontrole par transportlīdzekli, satiksmes drošības prasību ievērošana. Tā ir braukšana satiksmē, kur tiek vērtētas gan braucēja zināšanas ceļu satiksmes noteikumos, gan izpratne par satiksmes drošības prasībām, gan spēja iekļauties kopējā satiksmes plūsmā.

Līdz šim inspektors atzīmju lapā vienkārši pierakstīja eksāmena laikā pieļautās kļūdas, taču tagad katrai kļūdai atbilstošais punktu skaits tiek fiksēts protokolā. Katra darbība, kas eksāmenā jāveic pretendētājam, tagad ir detalizēti aprakstīta. Ja kārtotājs uzskata, ka taisnība ir viņa pusē, viņš var lūgt protokola kopiju un to iesniegt CSDD kvalifikācijas daļai. Pretenzijas izskata īpaša Satiksmes ministrijas paspārnē izveidota komisija. Saskaņā ar noteikumiem eksāmena kārtošana laikā mašīnā kopā ar kursantu ir arī instruktors, kas viņu mācīja.

Instruktoram ir vajadzīga ne tikai pacietība, viņam ir jābūt labam psihologam. Pret katru cilvēku attieksmei jābūt citādi. Jāmeklē dažāda pieeja. Ar vieniem vispirms vajag izrunāties, lai viņi varētu braukt. Ir tādi, kuri uzreiz jāņem stingrāk, jo ir pārāk pašpārliecināti. Un ir cilvēki, kuri apsežas pie stūres un ne par ko citu nedoma, kā tikai par bailēm. Tad jāatrod kāda tēma,

kas viņus no tām novirza. Sarunājoties viņi aizmirst par bailēm, un tad sāk braukt un mācīties, par savu pieredzi stāstīja Arvids Smirnovs.

Esot nācies tikt galā ar bezkauņām. Viens tāds bijis Līvānos, kas autoskolas mašīnā triecies cauri peļķēm, aplejot gājējus. Kad uz diviem aizrādījumiem nereaģējis, Arvids Smirnovs viņu palīdzis atstāt automašīnu.

Ziemas braucēji — vislabākie

SIA «Autoskola «Līvāni» filiāle Preiļos izvietojusies centrā, lielajā ēkā Kārsavas ielā, ko iedzīvotāji joprojām vienkāršoti dēvē par «pakalpojumu kombinātu». Otrajā stāvā šeit plaša telpa ar soliem, galdiem un visu pārējo inventāru, kas vajadzīgs autovadītāju apmācīšanai. Līvānu autoskolas īpašnieks un direktors ir Arvids Smirnovs. Viņš iegūta mehāniķa specialitāti, savulaik strādājis Līvānu būvmateriālu kombināta transporta cehā, realizācijas daļā. Autoskolu nodibinājis pirms pieciem gadiem. Preiļu filiāle darbojas jau četrus gadus. Reizi vai divas reizes gadā grupa tiek izveidota arī Upmalas pagastā. Autoskolas pamatbāze un pamatklase ir Līvānos. Autoskolā strādā četri darbinieki: Līvānos — pasniedzējs Vladimirs Jegorovs, instruktors Imants Bulmeisters, grāmatvede Bronislava Alberinga, Preiļos — filiāles vadītājs Raimonds Rumps. Par saviem darbiniekiem Arvids Smirnovs teic, ka viņi strādā profesionāli, ar lielu atbildību, sevišķi izceļot Raimonu un Imanu. Līdz šim abās pilsētās telpas tika īrētas. Tagad Līvānos ir sagādāta jauna mājvieta, un burtiski dienu pirms tikšanās ar žurnālistiem Līvānu dome apstiprinājusi autoskolas būvprojektu telpu pārbūvei.

Izaudzināti 700 autovadītāji

Arvids Smirnovs, iepazīstinot ar autoskolas darbu, stāstīja:

— Kopš skolas pastāvēšanas sākuma pašlaik apmācības notiek jau 38. grupai. Pa šiem gadiem sagatavoti apmēram 700 autovadītāji. Varētu teikt, ka esmu izaudzinājis arī vienu autoskolu, jo pasniedzējs, kas pie manis strādāja, Līvānos nodibināja savu autoskolu.

Māca pamatīgi, nesteidzoties

Kā stāstīja Arvids Smirnovs, kursantu apmācīšana ilgst caurmērā astoņas deviņas nedēļas. Process ir nesteidzīgs, lai braukšanu apgūtu pamatīgi. Autoskolas kursanti gala eksāmenu kā-

● Līvānu autoskolas īpašnieks un direktors Arvids Smirnovs (no kreisās) un Preiļu filiāles pasniedzējs Raimonds Rumps.

to Jēkabpili.

Teoriju skolā māca 118 stundas. Šajā laikā kursanti apgūst satiksmes noteikumus, satiksmes drošību, tehnisko informāciju par automobili.

Kad kursants ir apguvis zināšanas tik daudz, ka spēj ar mašīnu izkustēties no vietas un apstāties, vadīt, pārslēgt pārnesumus, sākas mācību braucieni pa pilsētu. Pēc tam dodas «apgūt» Jēkabpili. Braukšana notiek pa iepriekš zināmiem maršrutiem, pa kuriem būs jābrauc arī eksāmena kārtošanas laikā.

Arvids Smirnovs uzskata, ka nav pareizs mīts par to, ka Jēkabpili braukšanas eksāmenu nokārtot vieglāk. Ja Daugavpili kā papildus sarežģījums ir tramvaji, tad Jēkabpili apgrūtināšana ir vienvirziena kustība.

Kaut arī kursantu vidū nereti ir puīši, kas jau vairākus gadus prot braukt, kā teica Arvids Smirnovs, bez mācīšanās kursos braukšanas eksāmenu pirmajā reizē spējuši nokārtot tikai pāris no viņiem.

Šīs skolas kursanti maksā noteiktu summu par teorētiskajām nodarbībām. Noteikta arī cieta maksa par braukšanu — trīs lati par vienu stundu.

Jaunieši mācās centīgāk

Četrus grupu kursanti eksāmenu pirmajā piegājienā nokārtojuši simtprocentīgi. Kopumā šis rādītājs ir vidēji 80 procenti. Pasniedzējs visiem māca vienādi, bet cilvēku attieksme pret mācībām gan esot dažāda. 68 gadus vecs vīrs ar četrus klašu izglītību četrus mēnešu laikā iemācoties, bet dažs astoņpadsmitgadīgs puisis uzskata, ka mācās priekš skolotāja. Viens esot «mācīties» divus gadus.

Eksāmenu ar laiku tomēr nokārto gandrīz visi. Kādam kursantam tas izdevies piektajā piegājienā. Par teorijas atkārtšanu, mācību līdzekļu izmantošanu, pasniedzēja konsultācijām otrreiz nav jāmaksā, bet par braukšanas stundām un eksāmeniem — gan.

Raimonds Rumps stāsta, ka pēdējā laikā par autovadītājiem pārsvarā mācās jaunieši. Skolēniem un studentiem paredzēta atlaide no mācību maksas desmit procentu apmērā. Raimonds nonācis pie secinājuma, ka jaunieši mācībās tomēr ir centīgāki.

Reizēm nākoties piedzīvot arī tīri studentisku attieksmi. Mācoties pavirši, bet divu nedēļu

laikā pirms eksāmena iemācoties pilnīgi visu vielu.

Vēl pasniedzēja Raimonda pieredzē pietiekoši daudz tādu gadījumu, kad jāmierina raudošas dāmas. Sēstas tāda būtne pirmo reizi pie stūres, un — birst asaras. No bailēm. Tādās gadījumos Raimonds mierinot, drošinot, un, skat, mašīna beidzot uz priekšu ripojot gan. Bet pēc kāda laika to pašu dāmu lielā mašīnā pie stūres jau gadoties ieraudzīt pretimbraucošo mašīnu plūsmā Rīgā.

Paši labākie braucēji esot tie, kas mācījušies braukt ziemas apstākļos, saka Raimonds.

Arvids Smirnovs stāstīja, ka pēc kursantu vēlēšanās braukšanas praktiskās iemaņas varot mācīties arī Rīgā. To atliek sarunāt ar pasniedzēju un viņa vadībā doties uz lielpilsētu.

Galvenais — izjust ceļu

Līvānu autoskolas Preiļu filiāli gadījumā apmeklēt brīdī, kad daži no pašreizējās grupas kārtoja tā saukto klases eksāmenu, pārbaudījumu, pēc kura atļauj kārtot gala eksāmenu. Viņi dalījās pārdomās par kursiem.

Santa Barone, Preiļu Valsts ģimnāzijas audzēkne:

— Biju braukusi ar tēva mašīnu, un gribējās iegūt tiesības. Domāju, ka tas būs vieglāk, taču izrādījās diezgan sarežģīti. Ar tēti braucu pa pilsētas ielām vai pa lauku ceļu, bet te bija jāmacās iebraukt garāžā, «kabatā». Esmu iemācījusies izjust ceļu. Mums ir ļoti labs instruktors.

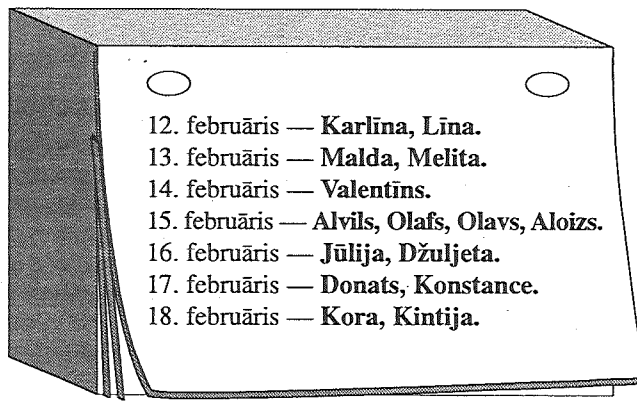
Ingus Ābols, arodividusskolas audzēkne:

— Pa vakariem negribējās sēdēt mājās, un nolēmu laiku izmantot lietderīgi. Grūtāk bija apgūt teorētiskās zināšanas. Iemācīties braukt ir vieglāk.

● Autovadītāja tiesību iegūšanai gatavojas Santa Barone (no kreisās), Anita Livmane un Ingus Ābols. Foto: M.Rukosujs

APSVEIKUMI, PADOMI

Daudz laimes, mazo gaviļņiek!

Līvānietei VIKTORIJAI LAZDĀNEI («Rūķīši») 5. februārī palika pieci gadiņi, viņu sveica arī grupiņas draugi un audzinātājas. Vika ir droša, mērķtiecīga un sabiedriska meitene, kurai ļoti patīk dejot. Viņai ir arī savs mīlulis — melnais runcis Barsiks, kurš tagad pārcēlies dzīvot pie vecmāmiņas, un kuru Vika apciemo brīvdienās. Dārziņā Vikai garšo gaļas salāti, bet nepatīk gulēt pusdienlaiku.

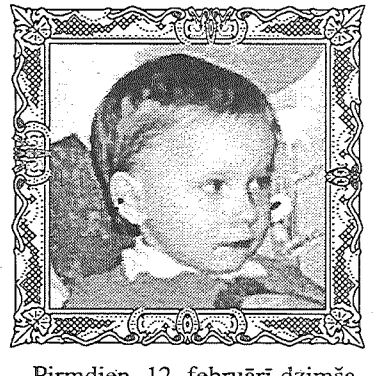
RŪDIS SKUTELIS («Pasaciņa») ir ļoti aktīvs un darbīgs zēns, Preiļu pilsētas bērnudārzā iet kopš septembra. 6. februārī Rūdim palika divi gadi, viņa mīļākās rotaļlietas ir mašīnas, taču Rūdim patīk arī būvniecības lietas. Rūdis ir liels runātājs, un dārziņa dzīve viņam patīk. Plašajā grupiņā, kur apkārt tik daudz jauku rotaļlietu, bērniem ir interesanti, arī Rūdis vakaros uz mājām nesteidzas, tā par mazo jubilāru stāsta audzinātāja Aina Bēķe.

IVARS PODSKOČEVS («Pasaciņa») sešu gadu dzimšanas dienu svinēja vakar. Ivaram patīk zīmēt, vēl viņš labprāt darbojas ar šķērēm, ir atsaucīgs un draudzīgs pret saviem grupiņas biedriem. Ivaram nav problēmu saprasties, bērnudārzā viņam ir daudz draugu, bet vislabākie esot Pāvels un Saša. Tāpat kā citiem bērniem, arī Ivaram garšo saldējums, konfektes un limonāde, un šiem kārumiem dzimšanas dienas galds ir īstā vieta.

INITU VANAGU («Pasaciņa») sveicam sestajā dzimšanas dienā, kas būs parīt — 12. februārī. Viņa dzied ansamblī «Lāsītes», labprāt spēlējas ar lellēm, bet grupiņā ir lielākais palīgs auklītei. Initai patīk klāt galdu, viņa labprāt palīdz auklītei atnest brokastis, pusdienu un launagu uz grupiņu. Pašai mazajai saimniecei vislabāk garšojošot saldējums.

Pirmdien, 12. februārī dzimšanas diena būs arī ARTŪRAM LEONOVAM («Rūķīši»), kas dzīvo Līvānos. Artūram paliks trīs gadi, un viņam dārziņā ir daudz dažādu aizraušanos. Artūrs labprāt zīmē ar otiņu un guaša krāsī, bet vēl labāk viņam patīkot ar pirkstiņiem. Tos viņš vingrina arī veidojot dažādas plastilīna figūriņas. Vēl viņš iemīļojis lielās mašīnas, kurās var sēdēt un braukt pa bērnudārza grupiņu. Raksturā Artūriņš ir ļoti neatlaidīgs — viņš vienmēr panāks iecerēto.

Audz laimīgs, mazais!

Preiļiešu Līvijas un Valērija Podskočevu ģimenē 2. februārī piedzima pirmais bērns — zēns. Mazulītim tētis izvēlējies vārdu — Aleksandrs. Abām vecmāmiņām Annai un Lidijai, vecēvam Pāvelam puisītis ir pirmais mazbērns.

Natālijai Tumaševičai 3. februārī piedzima dēls. Bērniņam dots vārds Artūrs. Dēliņu apsveikt bija ieradies tētis Žāns. Mazulīti auklēt un pieskatīt palīdzēs arī vecākie brāļi: septiņgadīgais Luka un četrus gadus vecais Romāns.

RECEPTES

Omelete ar sieru

Sakuļ 4 olas, pieliek 1 ēdamkaroti miltu un 120 g cieta, rīvēta siera. Pievieno nedaudz gāzēta ūdens vai minerālūdens. Cep sviestā. Pasniedz galdā ar tomātu mērci.

Dārzenu sautējums ar sardelēm

400 g sardeļu, 500 g svaigu kāpostu, 500 g kartupeļu, 500 g burkānu, 2 prāvi, sakapāti sīpoli, tomātu biezenis, sāls, pipari.

Sardeles uzkaršē un tūlīt izņem no ūdens. Burkānus, kāpostus, sīpolus sautē mazā ūdens daudzumā, kamēr pusmīksti, tad pievieno kartupeļus, sāli, piparus. Sardes atbrīvo no ādām un sagriez-

tas pievieno sautējumam. Kad saknes mīkstas, pievieno tomātu mērci.

Aknu desas un baltmaizes sacepums

500 g aknu desas, 2 lieli sīpoli, 2 olas, kaltēti vai svaigi zaļumi, 200-500 g apkaltušas baltmaizes, glāze piena, sāls, 2 ēdamkarotes taukvielu.

Maizi (bez garozas) sagriež šķēlēs, iemērc pienā. Sīpolus samalcina, apcep, pievieno aknu desu, visu izkaršē, pieber sāli, piparus. Ietaukotā veidnē liek kārtām baltmaizi un aknu desu ar sīpoliem. Virsu pārlej ar olām, kas sakutas ar pāri palikušo pienu. Cep cepeškrāsnī.

ĒTIKA

Kā pareizi rakstīt vēstules

Cilvēki maldīgi uzskata, ka uzrakstīt vēstuli tāds nieka darbs vien ir. Protams, darbs nav no grūtākajiem, tomēr prasa noteiktas iemaņas un speciālas zināšanas.

Eksistē vispārpieņemti likumi un standarti vēstulju noformēšanā. Šo likumu neievērošana vai nezināšana var radīt negatīvu priekšstatu par sūtītāju, tāpēc īsumā aplūkosim vēstulju noformēšanas etiķeti.

Pieklājība prasa, ka vēstulju papīram jābūt tīram un akurātam. Lietišķās vēstules vēlams nosūtīt uz iestādes veidlapām. Jāuzmanās, lai vēstulē nebūtu gramatikas kļūdas un lai saņēmējs varētu bez grūtībām saprast sūtītāja saturu. Vēstules kvalitāte ir atkarīga no četriem rādītājiem:

- * doma vai jēga,
- * korektums,
- * pareizrakstība,
- * skaidrība.

Katrai vēstulei ir konkrēts mērķis un saturs, ko nosaka sūtītāja un saņēmēja attiecības. Pastāv noteikti standarti un prasības katrai vēstules formai.

Vēstuli var sadalīt septiņos struktūrelementos:

- * sūtītāja adrese,
- * datums,
- * saņēmēja adrese,
- * sveiciens vai uzruna,
- * vēstules saturs,
- * atvadu sveiciens vai forma,
- * paraksts.

Sūtītāja adrese parasti ir iespiesta uz iestādes veidlapas. Datumu raksta vēstules labajā augšējā daļā. Datuma ailē raksta gadu, mēneša dienu un mēneša nosaukumu.

Tālāk seko saņēmēja adrese, kurā jānorāda:

- * vārds, uzvārds,
- * amats,
- * iestāde,
- * mājas numurs, iela,
- * pilsēta, indekss,
- * valsts.

Ja sūtītājs vēlas, lai vēstule nonāk tikai adresāta rokās, tad virs saņēmēja adreses tiek norādīts: *Personal* vai *Confidential*, ko bieži mēdz pasvītrot, lai visi ievērotu šo norādi.

Pēc saņēmēja adreses atsevišķā rindā var norādīt vēstules tematu. Ja iestādē ir izveidojusies regulāra sarakste ar partneri, šajā rindā vēlams norādīt, tieši uz kuru vēstuli tiek sniegta atbilde.

Jebkura vēstule sākas ar uzrunu. Vispārpieņemtas uzrunas latviešu valodā ir «A.god. kungs!», «Ļ.cien. kundze!». Sazinoties ar augsti stāvošām personām, lieto īpašas uzrunas. Tās ir ļoti daudzveidīgas un atkarīgas no personas ieņemamā amata un stāvokļa, piemēram, «Ekselence», «Jūsu ekselence», «Jūsu majestāte» un tā tālāk.

Vēstules saturs ir veltīts jautājumu izklāstam. Formāli vēstule var sākties ar ievadu, kurā minēta atsauksme uz iepriekšējo sūtījumu vai arī īsi aprakstīts vēstules mērķis. Pēc tam seko vidusdaļa un noslēgums ar dažiem pateicības vārdiem partnerim.

Vēstules nobeigumā raksta pieklājības formulu jeb noslēguma sveicienu. Latviešu valodā parasti raksta «Ar cieņu», «Patiesi jūsu».

Un, visbeidzot, vēstules autors parakstās. Līdz ar personīgo parakstu tiek uzdrukāts šīs personas vārds, uzvārds, ieņemamais amats.

Ja vēstules autors vēlas piebilst ko, kas netika uzrakstīts vēstulē, lieto pēcvārdu. To raksta vēstules beigās, apzīmējot ar burtiem P.S. vai P.P.S.

Ja vēstule jāizlasa vairākām personām, tad vēstulē to norāda burtiem CC (apkārtraksts).

Attiecīgi noformē arī aplokšni. Aplokšnes kreisajā augšējā stūrī raksta sūtītāja adresi. Labajā augšējā stūrī uzlīmē marku. Aplokšnes vidū raksta saņēmēja adresi.

Vēstules rakstīšanas stili ir ļoti dažādi. Visbiežāk ir sastopams «pilnā bloka» stils vai «daļējā bloka» stils. «Pilnā bloka» galvenā īpatnība ir tā, ka vēstule tiek rakstīta bez atkāpēm no lapas kreisās malas. «Daļējā bloka» vēstulē katru rindkopu sāk rakstīt ar atkāpi 5-10 zīmju platumā.

Vēstules pēc sava mērķa un satura:

- * vēstule par uzņemšanu darbā,
- * vēstule iesniegums par atļaušanu no darba,
- * vēstule atteikums,
- * rekomendācijas vēstule,
- * pateicības vēstule, zīmīte,
- * vēstule biznesa piedāvājums,
- * darījuma vēstule,
- * vēstule atgādinājums par sevi, savu firmu,
- * vēstule nemaksātajam, parādniekam,
- * vēstule atgādinājums par pasākumu,
- * privāta vēstule.

Uz katru vēstuli jāsniedz atbilde. Atbildēt uz vēstuli vajadzētu 3 līdz 5 dienu laikā pēc tās saņemšanas.

Materiālu sagatavoja Anīta Muzikante

Izmantota V.Kincāna grāmata «Etiķete»

1921. gads. Baktericīdais leikoplasts

Kompānija «Johnson & Johnson» izlaida lipīgu ķirurģisko lenti un marli atsevišķi līdz 1920. gadam, kad kokvilnas iepirkšanas nodaļas darbinieks Ērls L. Diksons nolēma tās apvienot. Diksona sieva mūžīgi pamanījās sagriezties vai apdedzināties virtuvē, un viņam vienkārši bija apnicis visu laiku viņai likt pārsējus. Diksons izritināja uz galda ķirurģisko lenti ar lipīgo pusi uz augšu un ar noteiktiem intervāliem izlika uz tās marles spilventiņus. To visu viņš pārsēda ar apkantējamu papīru un satīna. Tagad, kad ar viņa sievu atkal kas atgadījās, viņš vienkārši nogrieza pa gabaliņam no ruļļa.

VESELĪBA

Neļausimies gripai mūs pievarēt

Gripa sasniegusi arī Preiļu rajonu, un, kā «Novadnieku» informēja pašvaldības uzņēmuma «Preiļu slimnīca» galvenā ārsta vietniece Gita Džeriņa, reģistrēti pirmie gripas slimnieki.

Gripas epidēmijas laikā ik gadus saslimst apmēram 30 procenti no visiem iedzīvotājiem. Tā ir ļoti lipīga un smaga slimība, kas nereti izraisa arī dažādas komplikācijas. Diemžēl epidēmijas atnāk katru gadu, bet visbiežāk saslimst mazāk aizsargātie cilvēki — bērni, veci cilvēki, kā arī tie, kas slimo ar dažādām hroniskām kaitēm. Te jāmin sirds un asinsvadu slimības, cukura diabēts, hroniskas elpceļu saslimšanas vai hroniska nieru mazspēja, imūndeficīta slimība. Pie šīs grupas pieskaitāmas arī personas, kurām darbā ir paaugstināts inficēšanās risks — medicīnas darbinie-

ki, pedagogi, strādājošie apkalpošanas sfērā.

Gripas biežākās komplikācijas ir vidusauss iekaisums, meningīts, encefalīts, pneimonijs, miokardīts un citas slimības. To ārstēšana prasā ievērojamus līdzekļus. Lētāk un vienkāršāk ir izsargāties no gripas.

Efektīvākais veids, kā izvairīties no saslimšanas ar gripu, ir vakcinācija. Nav pareizs uzskats, ka pašlaik ir par vēlu vakcinēties pret gripu, ka to vajadzēja izdarīt jau rudenī. Protams, tie, kas sapotējās rudenī, pašlaik jūtas mierīgi, taču arī pārējie vēl var paspēt vakcinēties, ja vien nav inficējušies ar gripu. Tās epidēmija vidēji ilgst 11 nedēļas, bet imunitāte pēc potēšanas izveidojas pāris nedēļu vai pat septiņu dienu (atkarībā no ražotājfirmitas) laikā. Potēties pret gripu var Preiļū, kā arī citās poliklīnikās. Par vakcīnu ir jāmaksā. Cena ir atkarīga no tā, ar kādā valstī iepirktu vakcīnu jūs potē, vidēji trīs lati.

Cilvēkiem ir daudz iespēju, kā izvairīties no inficēšanās ar gripu. Jālieto ar C vitamīnu bagāts uzturs (citrusaugļi, kivi, paprika, kā arī Latvijā auguši dārzeņi un ogas — kāposti, āboli, dzērvenes un citi). Vairāk jāuzturas svaigā gaisā. Jāgādā par pilnvērtīgu atpūtu. Reizi par visām reizēm ir jāatceras, ka svaigs gaiss un gripas vīrusi nesa dzīvo. Tajos darba kabinetos un tajos dzīvokļos, kur dienā ne reizi netiek atvērts logs, esošie cilvēki labprātīgi sev rada iespēju saslimt ar gripu. Tāpat kā tie, kuri pārnākuši no slimnīcu, poliklīniku, veikalu vai iestāžu apmeklējumiem, izkāpuši no sabiedriskā transporta līdzekļa, neuzskata par vajadzīgu nomazgāt rokas. Gripas laikā nav ieteicams apmeklēt pasākumus, kuros vienuviet uzturas daudz cilvēku. Profilakses dēļ var lietot remantadīnu, tomēr vispirms jākonsultējas ar savu ģimenes ārstu.

L.Rancāne

Aerobika novērš depresiju

Depresiju vienlīdz labi novērš gan medikamenti, gan aerobika. Pētījumi liecina, ka fiziskie vingrinājumi uzlabo psiholoģisko un garīgo labsajūtu.

Kādā pētījumā Amerikā piedalījās 156 brīvprātīgie, kuru vidējais vecums bija 50 gadi. Visi šie cilvēki sirga ar klīnisku depresiju. Pētījumam pacientus iedalīja trijās grupās — vieni tikai dzēra anti-depresantus, otri lietoja zāles un piedalījās aerobikas nodarbībās, trešie tikai nodarbojās ar aerobiku.

Pēc 16 nedēļām, veicot pārbaudes, pētnieki noskaidroja, ka visās grupās veselības stāvoklis bija uzlabojies — aptuveni divām trešdaļām pacientu depresijas simptomi bija mazinājušies.

Pētījumus turpināja vēl sešus mēnešus. Rezultāti bija pārsteidzoši — pēc pusgada tikai astoņi procenti pacientu, kuri piedalījās vingrotāju grupā, «atkrita» depresijā. Bet daudz vairāk pacientu — 38 procenti no tiem, kuri lietoja zāles, un 31 procenti no tiem, kuri gan lietoja zāles, gan vingroja, atkal sasirga ar depresiju.

Pētījuma noslēgumā, apkopo-

jot rezultātus, noskaidrojās, ka veiksmīgāk nomāktību bija pārvarējuši tie, kuri aktīvāk nodarbojās ar vingrošanu. Lielākas vai mazākas depresīvās noslieces bija vērojamas 30 procentiem vingrotāju, 52 procentiem zāļu lietotāju un 55 procentiem no kombinētās grupas.

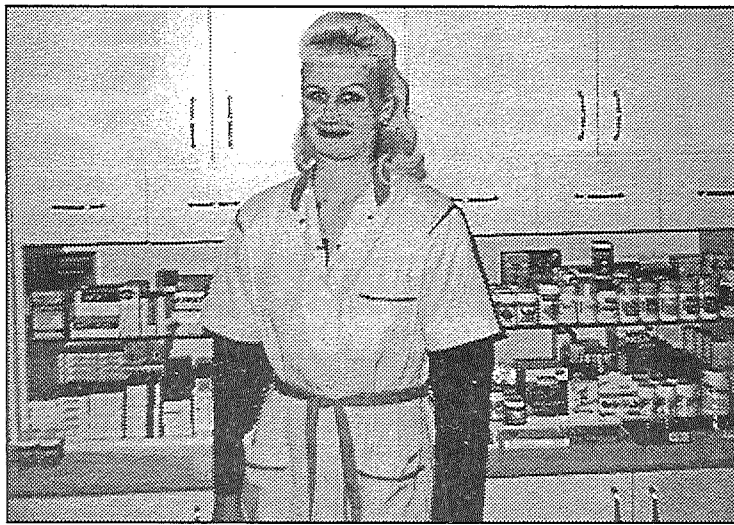
Kā tas ir iespējams? Izskaidrojums ir šāds: pacienti, kuri nelietoja medikamentus, bet tikai vingroja, uzmundrināja sevi paši, saprotot, ka viņiem ir jāvar un jādara viss paša spēkiem. Šāda apņemšanās veicināja veselības uzlabošanu, skaidro zinātnieks Džeimss Blūmentāls no Džūka universitātes medicīnas centra. Katru nedēļu nodarbojoties ar vingrošanu, cilvēkiem neatlika laika drūmām domām. Svarīgi arī tas, ka vingrošana saistīta ar kopīgu darbošanos grupā, skaidro zinātnieks, jo, atrodoties sabiedrībā, depresijas slimnieks nejūtas izolēts, viens un lieks. Vingrošana iespaido labsajūtu arī gluži bioloģiski, jo darbības laikā smadzenes producē serotonīnu un endorfīnu, kas uzlabo pašsajūtu.

Hormonālo preparātu iegādei vajadzīga recepte

Saskaņā ar «Farmācijas likuma» 25. pantu kopš šī gada sākuma daudzās aptiekās atsevišķas medikamentu grupas bez receptes vairs nevar iegādāties. Pie receptu medikamentiem pieskaitāmi hormonālie preparāti, pretapaugļošanās tabletes, asinsspiedienu regulējoši medikamenti, stipras iedarbības pretsāpju līdzekļi, antibiotikas un pat analģīns.

Patiesībā šāda kārtība nav nekas jauns, jo noteikumi, kas regulē zāļu izplatīšanu ir spēkā kopš 1997. gada. Vienīgi līdz šim likuma norma nereti tika apieta, pārdodot pacientam bez ārsta izrakstītas receptes arī tā dēvētos receptu medikamentus. IU «Līvānu Centra aptieka» vadītāja Velta Vēvere pastāstīja, ka, lai iegādātos zāles, pacienti ne vienmēr apmeklē ģimenes ārstu nolūkā saņemt recepti. Katrs ārsta apmeklējums maksā maudu, tādēļ daudzi pie ārsta neaiziet finansiālu apsvērumu dēļ.

To medikamentu grupā, kas izsniedzami tikai pret receptēm, ietilpst gan stipras iedarbības medikamenti, kurus nedrīkstētu lietot bez ārsta ziņas, gan arī tik izplatītais analģīns, kura lietošanai pacients visbiežāk recepti neprasa. Arī attiecībā uz hormonālo kontra-

● «Nereti pacients lūdz lētākas zāles, jo receptē izrakstītais medikaments viņam šķiet pārāk dārgs,» stāsta SIA «Zelta sietiņš L aptieka» vadītāja Marija Kārkle,

ceptijas līdzekļu iegādi ir grūti sniegt viennozīmīgu atbildi, jo, ja reiz ārsta recepte tā lietošanai ir saņemta, tad vismaz 6 mēnešus sievietei tos arī var lietot. Termiņu uz receptes vajadzētu norādīt, uzskata V.Vēvere.

Izsniedzot zāles, aptiekas darbinieki parasti izskaidro gan to lietošanas shēmu, gan iespējamās blakusparādības. Būrdina, ka konkrētais medikaments nav piemērots, ja cilvēks slimo ar vienu vai otru hronisku kaiti. Turpretī, ja pacients ierodas ar ārsta izrakstītu recepti, tas ļauj domāt, ka izskaidrošanas darbu ir paveicis ārsts.

Šī likuma norma varētu radīt sarežģījumus gados vecākiem cilvēkiem, kas dzīvo attālākos pagastos, kā arī mazturīgākiem pacientiem, kam trūkst līdzekļu ārsta apmeklējumam. Samērā bieži ir gadījumi, kad pacients ierodas aptiekā ar ārsta izrakstītu recepti, bet norādītās zāles iegādāties nevar, lūdz ieteikt kaut ko lētāku, stāsta SIA «Zelta sietiņš L aptieka» vadītāja Marija Kārkle. Šādā situācijā pacients var palikt vispār bez medikamentiem, jo receptē norādītās zāles viņam nav pakabā. Receptu medikamenti ir lielākā daļa zāļu, arī tik izplatītie

● «Receptu un bezreceptu medikamenti pastāv jau sen, tas aptiekām nav jaunums,» saka IU «Līvānu Centra aptieka» vadītāja Velta Vēvere. Foto G.Kraukle

pretiekaisuma līdzekļi, ko lietojam saaukstēšanās gadījumā.

— Aptiekā strādā diplomēti farmaceiti, taču likums paliek likums, prasības ir jāpilda, tādēļ pircējiem paskaidrojam, ka medikamentus bez receptēm tirgot nedrīkstam, ka jāapmeklē ārsts, — saka M.Kārkle.

Rīgā slēgtas aptiekas, kas neievērojot likumu, tirgojušas stipras iedarbības tramadolu, līdz ar to šī problēma saasinājās visā valstī. Receptu medikaments ir arī anti-

biotikas, arī šo medikamentu iegādei nepieciešama recepte. Ārsti nereti grēko, izrakstot nevis receptes, bet gan vienkārši «zīmītes». Savukārt sievietes vēl joprojām pielieto visai bīstamu metodi — iegādājas hormonālās pretapaugļošanās tabletes pēc draudzeņu ieteikumiem. Tāda rīcība ir aplama, uzskata ginekoloģe Diāna Bušmane, par to lietošanu ir jākonsultējas un, pirms iegādāties, jāaprunājas ar savu ginekologu.

Recepte turpmāk būs nepieciešama arī «avārijas» hormonālajam preparātam *postinor*. Ir dzirdēts viedoklis, ka šo zāļu iegādi gan nevajadzētu ierobežot, jo nav zināms, kad sievietei tās ievajadzēsies. D.Bušmane atzina, ka šāds pieņēmums tomēr nebūtu atbalstāms, jo *postinorā* hormonu deva daudzārt pārsniedz normu, un to ietekme uz sievietes organismu nebūt nav tik nevainīga.

Šķiet, ka jautājumā par zāļu iegādi būtu vērts izvēlēties vidusceļu — laikus nodrošināties ar receptēm to medikamentu iegādei, kur tā nepieciešama, lai lieki neriskētu ar savu veselību, «eksperimentējot» ar antibiotikām, hormonu preparātiem un citiem medikamentiem. Savukārt ikdienišķos gadījumos aptieku plauktos atradīsies zāles, ko varēsim iegādāties arī bez receptes. Runa taču ir par mūsu lielāko kapitālu — veselību.

G.Kraukle

«Novadnieka» redakcijā
Preiļos, Aglonas ielā 1,
var iegādāties
«Gadsimta Preses
balles 2000»
videokasetes.

Pieteikties pa tālr. 22305.

Vai pie skolām arī ikdienā būtu jāizkar karogi?

Stanislavs
Paukste,
dzīvo Rožkalnu
pagastā:

— Nedomāju, ka
tas ir nepieciešams.
Svētkos — cita lie-
ta, tad gan vajag.
Pie lielajām iestā-
dēm karogs varētu
arī ikdienā plīvot,

bet pie katras skolas — nu nezinu. Patriotisma jūtas bēmos ir jāaudzina, bet to var darīt arī citādi.

Andris Gatiņš,
mācās Preiļu
1. pamatskolas
8.b klasē:

— Īpaši nepie-
vērstu karogam uz-
manību, ja arī tas
pie skolas būtu iz-
kārts katru dienu.
Nevar zināt, kā citi
jaunieši to uztver-
tu, droši vien vienaldzīgi.

Vera Krupina,
dzīvo Preiļos:

— Es domāju, ka
karogam jāplīvo
svētkos. Ja tas būs
izkārts katru dienu,
zudīs svētku sajūta,
kāda ir tagad, kad
izej pilsētā svētku
laikā. Karogi svēt-
kiem piešķir īpašu
svinīgumu, kāds nav katru dienu. Tas ir
valsts simbols, ko nevajadzētu lieki valkāt.

Iveta Plinta,
dzīvo Rušonas
pagasta Gailišos:

— Domāju, ka tā
nav slikta ideja, jo
skola ir oficiāla iestāde,
kur pulcējas
daudz bērnu. Lai
bērni pierod un aiz-
domājas. Latvijas mīlestība ir jāaudzina jau
no mazotnes, un skolā to var paveikt vis-
labāk. Pilsoniskajai audzināšanai vajadzētu
pievērsties vairāk.

Olga Krotova,
mācās Preiļu
1. pamatskolas
9. klasē:

— No tā, ka ka-
rogis būs pie skolas
katru dienu ne tikai
svētkos, slīktāk ne-
būs. Patriotisma jūtas
mūsdienā jāaudzina
arī diezgan maz attī-
stības. Daudzi valsts himnu nemāk vai arī ne-
dzied līdzī. Arī es. Domāju, ka patriotiskās
jūtas var ietekmēt skolotāji, stāstot un
skaidrojot jauniešiem šīs lietas.

G.Kraukle
M.Rukosuļeva foto

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

Šai Dieva druvā, kurā ejat Jūs,
Lai svētām darbām sevi
ziedotu,
Dievs stāvēs klāt un vienmēr
spēku dos,
Lai viņa valstī vestu ticīgos.
Pateicībā cienījamam
dekanam
Jāzepam Gugānam
50 priesterības gadus!
Preiļu novada Preiļu pagasta
teritoriālā komiteja

Viss, kas dāsni Dievam dots,
Kas mūža gaitā izstarots,
Liek zemu galvu noliekt mums...

Sirsniņi sveicam
Jāzepu Gugānu
priesterības 50 gadu jubilejā!
Vēlot stipru veselību,
daudz Dieva žēlastības,
nepagurt pildot cēlo misiju.
Riebiņu draudze

Iepērk bērza zāgbaļķus.

Tālr. 9438655.

«Autoskola Livāni» uzņem «B» kategorijas
autovadītāju kursus. Nodarbību sākums 14.
februārī plkst. 18.00 Preiļos, Kārsavas ielā 4.
Skolēniem un studentiem ATLAIDES!
Tālr. 21072 (vakaros), mob. tel. 9511995.

Dziedniece TAMĀRA palīdz
atbrīvoties no dažādām slimībām,
palīdz atrisināt ģimenes problēmas,
veic darbu ar fotokartiņām, zilē uz
parastām un «taro» kārtīm.
Pieņem katru piektdienu no plkst. 10.00.
Pieteikties pa tālr. 22648.

Iepērkam mājlopus
kaušanai.
Tālr. 32279.

SIA «Ranko» par augstām
cenām iepērk mājlopus.
Noformē subsidijas. Samaksa uz vietas.
Tālr. 42807, 46384, 44179, 9161121.

Z/a «Āres» iepērk jaunlopus,
liellopus, aitas un zirgus.
Noformē subsidijas. Samaksa tūlītēja.
Augstas cenas.
Tālr. 54621.

Jēzu, dzīvā maize — tam, kas
izsalcis,
Spēks un spirdzinājums — tam,
kas paguris,
Spožas laimes diena — bēdu
nomāktam,
Uzticamais Glābējs — katram
cilvēkam.

Šogad, 11. februārī aprit
50 gadi kopš Preiļu dekanāta
dekāns god. Jāzeps Gugāns
ir ordinēts par priesteri.

Apsveicam un no sirds
pateicamies par visiem
garīgajiem pakalpojumiem.

Lai Svētais Gars stiprina un
Lurdas Dievmāte ņem savā
patvērumā turpmākajos
dzīves gados.

Preiļu Romas katoļu draudze

SIA «Tehniskā bāze»

♦ uzstāda ugunsdrošības un
apsardzes signalizāciju;
♦ piedāvā ugunsdrošības iekārtas
un dūmvadu tīrīšanas ierīces.

Brīvības ielā 2 (2. stāvā), Preiļos.
Tālr. 22407, 9163783, 9105518.

Vajadzīgi strādnieki
roku darbam mājās.
Tālr. 4632078, 9753175.

Izgatavo mēbeles no lamināta pēc
individuāla pasūtījuma ar piegādi.
Tālr. 9497463, 9165041.

Izbraucam un par augstām
cenām iepērkam govīs, bullus,
teles, cūkas un aitas dzīvsvārā.
Samaksa uz vietas. Noformējam subsidijas.
Tālr. 54 53480, 54 34420, 9629167 visu diennakti.

Iepērkam mājlopus
gaļai.
Tālr. 24147, 21956.

Iepērkam jaunlopus,
liellopus, zirgus.
Cenas augstas.
Tālr. 73545.

Pārdod

3 istabu dzīvokli. Tālr. 23083;
dzīvokli Ličos. Tālr. 23873;
sienu, graudus. Tālr. 58577.

Pērk

garāžu Liepu ielā. Tālr. 24447 vakaros.

Dažādi

Vajadzīga vecāka, godīga, vientuļa sieviete mājās,
dārza un vecāka vīrieša apkopšanai. Mob. tel.
6404073.

Valērijs Bric (Kalnasēta), samaksā par ganībām un
sienu!

Meklē darbu

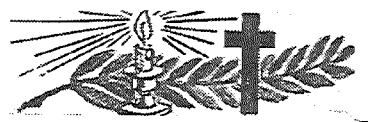
bilancspējīga grāmatvede. Tālr. 23615;

vīrietis (var remontēt dzīvokļus, mājas, urbt akas).
Tālr. 22854.

Pateicos visiem, kas kopā ar mani
dalīja bēdu smagumu un piedalījās ma-
na tēva izvadīšanā pēdējā gaitā.
Aina PASTE

Jēkabpils firma rīko izbraukumu vāc
apmaiņai: 13. februārī Rudzātos
Priekules 8.30, Preiļos 9.00, Riebiņos 11.00,
Stabulniekos 11.30, Galēnos 12.00, Polko-
ronā 12.30, Smelteros 13.00, L. Anspokos
13.30, Steķos 14.00. 14. februārī Rimicānos
8.00, Lazdānos 8.30, Arendolē 9.00, Pelēčos
9.30, Aizkalnē 10.00, Anspokos 10.30, Piliš-
kās 11.00, Upmalā 11.30, Lielkursiņos 12.00,
Vanagos 12.30, Rožupē 13.00.

SIA «Čistjakovs un partneri» pārdod zirga
grābekli un plaujmašīnas, konveijerveida grā-
bekli, plaujmašīnas (t. sk. rotējošas), miglotājus,
arklus, kultivatorus, kartupeļu stādāmās mašīnas,
minerālmēslu kļedētājus. Ir transports.
Tālr. 53 23798, 9493106.

No degļa tikai dūmi paliek,
No baltās sveces tikai tvans,
Un tur, pār augstiem egļu zariem,
Tiek vēja aizcirsts liktens mans.
Izsakām līdzjūtību Vladimiram
Udalovam, MĀTI mūžībā pavadot.
A/s «Preiļu siers» kolektīvs

Klusiem soļiem māmuliņe
Mūžam durvis aizvērusi,
Ne vārdu nebūdusi
Skumjas sirdi atstājusi.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Jurim
Grugulim, MĀTI smiltājā aizvadot.
Livānu novada dome

Mīrdzošā sniegā nolija asaru lietus,
Pavadot dvēseli baltu tālajā ceļā...
Skumstam līdzī Aijai un
Jurim Grugulim, no MĀTES
uz mūžu atvadoties.
Livānu bērnu un jauniešu centra
kolektīvs

Par bīstamām precēm

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
Informācijas ātrās apmaiņas sistēmas par
bīstamām precēm ietvaros ir saņēmis in-
formāciju no Slovākijas Ekonomikas mi-
nistrijas par to, ka Slovākijas tirdzniecības
tekstilpreces, kuru valkāšana var būt
kaitīga patērētāja veselībai:

1. Melns vīriešu krekls ar zīmējumu un
zilām piedurknēm, modelis «Head». Ra-
žotājuzņēmums un ražotājvalsts nav zinā-
ma. Krekla tekstilšķiedru sastāvā ir pārāk
liels formaldehīda daudzums.

2. Kokvilnas bērnu trikotāžas krekls ar

zīmējumu, modelis «ALIS KIDS
SPORTSWEAR». Ražotājuzņēmums nav
zināms, ražotājvalsts Turcija. Auduma sa-
stāvā ir pārāk liels pesticīdu daudzums.

Ir arī saņemta informācija no Čehijas
tirdzniecības inspekcijas par to, ka Čehi-
jas tirdzniecības inspekcijas «AIR
MONSTER», kura lietošana ir bīstama
patērētāja drošībai. Ražotājuzņēmums un
ražotājvalsts nav zināma. Ventilators ir
elektrotiecienbīstams. Nepietiekamas aiz-
sargsistēmas dēļ lietotājs var pieskarties
zem sprieguma esošām daļām. Rotējošo

daļu aizsargkorpusus viegli noņemams, ra-
dot mehāniskas traumas risku.

Slovēnijas tirdzniecības atklāta galdā slīpējamā
mašīna «WLATER», modelis SLW150R,
kuras lietošana ir bīstama patērētāju drošībai.
Ražotājuzņēmums «Walter Werkzeuge»,
ražotājvalsts Ķīna. Slīpējamā mašīna ir elek-
trobīstama, jo strāvu vadošie vadi ir ne-
pareizi nostiprināti, un ierīces konstrukcija
nenodrošina pieskrūvēto detaļu fiksāciju.

I.Kanela,
Patērētāju informēšanas sektora
vadītāja